

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:
 Egész évre 6 ft.
 Félévre 3 ft.
 Negyedévre 1 ft 50 kr.
 Bérmintetlen levelek
 csak ismert kezektől fo-
 gadtatnak el.
 Kéziratok nem adatkak
 vissza.
 Egyes szám ára 15 kr.
 A nyitásterében minden gar-
 mond sor díja 20 kr.

HÍRDETÉS DÍJA
 hivatalos hirdetésekéül:
 Minden szó után 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 50 kr.
 Petittől nagyobb, avagy
 díszbetűvel vagy kör-
 zettel ellátott hirdeté-
 nyekért törmérek szerint
 minden négyesség centim.
 után 3 kr. számítatik.
 Állandó hirdetésekéül
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetések és pénzküldé-
 mények a kiadóhivatal-
 hoz intéendőek.

Évezredi reflexiók.

Sárospatak 1896. aug. 10.

Alig ütött a mult év utolsó órája, megkondultak országoszerzte a harangok. Azóta egy nemzet ünnepel. Ünnepel a magyar, hogy ezer éve bírja és lakja e hármias bérczel övezett, négy folyóval átszelt rónaságot, melynek neve azóta: *Magyarország.* —

Ünnepel, hogy annyi vérontás után *ezer éve* tartotta meg e földdel együtt nyelvét, szabadságát, alkotmányát. Május óta különösen ünnepel az ország székes fővárosa, felséges királyunk, az uralkodóház, s a külföldi diplomácia jelenlétében, s a fényes kiállítás magyar és külföldi vendégeivel. —

Ünnepel a nemzet az ország történelmi pontjain: *Pusztaszerezen*, — *Munkácson*, — *Panonhalmán* stb. — Ünnepeltek a *községek*, a *felekezetek*, az *iskolák* is. — Kis városunknak eme tényezői az erre országosan megjelölt napokon szintén felemelő ünnepeket tartottak.

De ezekkel a milléniomi év ünnepeinek sora városunkban még nincs kimertve. A *ref. egyház* templomának diszes megújítása felett érzett örömet ez év szeptember havában nagy ünnepekkkel fogja megülni.

Még több oka van az *izraelita hitközség*-nek az ünneplésre, melynek uj zsinagógája ma már a Rákóczi-utcában, a város szép helyén büszkén emelkedik, s melynek pár hét múlva felszentelése is megtörténik.

De, kérjük, *milyen szertartással?* Ezt várja kíváncsian városunknak a kor színvonalán álló hazafias közvéleménye. Vajjon tanujlát adja-e a templomszentelés programjával a sárospataki zsidó hitközség annak, hogy *megérdemelte* a magyar törvényhozástól a *receptiót*, vagy a hitközség is

csak egyike azoknak a felsőmagyarországi fészkeknek, amelyet *nyelv, érzés, felfogás, társadalmi szokások* dolgában még egy század választ el attól a *magyar nemzeti műveltségtől*, mely a termelés, ipar, kereskedelem, tudomány, szóval az élet külön-külön utain haladó egyéneket édes magyar hazánk szeretetében, szolgálatában faj- és valláskülönbség nélkül összeolvasztotta?

Tehát a sárospataki izr. hitközségnek is e magyar városban csak *előlegezte* volna a magyar törvényhozás a *receptiót?*

A felelet megnyugtató, sőt örvendetes képet nyújt e hitközség magyar hazafias szelleméről az a beszéd, melyet az izr. iskola milléniomi ünnepségén az iskolaszék elnöke, *Moskovicz Ignác* elmondott.

A hazafias beszédnek ime egy passzusa:

... Különösen nekünk, magyar-zsidóknak, van okunk ezen alkalommal lelkesedni és örülni; mi zsidók tartozunk hálaadással és kegyelettel ezen haza iránt, kiknek szintén ily borongós szomorú multunk van, kikre oly sokszor a sors mostoha karja nehezedett, kik mint a gazdátlan és kormányzó nélküli sarka a viharok által földült hullámoktól sziklától sziklához vetődve és hanyatva, kiknek egész létezése az áramlat szégyélyétől függött; s ime itt vagyunk minden téren képviselve, egyenjogositva és feljogosítva a többi honfitársainkkal a hazának egy oltáron áldozni, följosítva mi is szeretett hazánkért vagyonunk és életünket feláldozni; ... tehát mi is büszkén mondhatjuk magunkat ezen édes anya édes gyermekeink; jogaiban és törvényében részesülve egyaránt részt véve ezen édes anya áldásában kell és kötelességünk ezen édes anyánk utáni testvéreinkkel, az édes anyánk iránti szeretet és önfeláldozásban nemcsak résztvenni, hanem versenyezni. Aki pedig ezt elmulasztani képes, az nem gyermeke ezen édes anyának, hanem egy elvetemedett korcs, ez egy élődi, aki nem érdemi, hogy ezen édes anyánk emlídjén táplálkozzék, annak édes tejét szívja, pedig még levegőjét szívni sem érdemes.

leginkább vas- és fa- igen kezdetleges munkákból áll. Az egész falu méhkas módjára van berendezve. A dolgozókon kívül vannak még herék és anyaméhék. A herék 20—24 tagból álló ének- és zenekar, 2 táncoló amazonnal. Hogy verte volna meg a szent öket: a kutya-vonítása és a medvétánc az övekhez képest élvezetes mulatság. Énekükben a dallamosságnak semmi nyoma, egyhangu üvöltözés az egész. Hangszerük két falapát összszeverése, egy hosszú fűcskára kötött 6 kis csengtyű és néhány repedt fazéokra feszített kutyabőr. Hogy az anyák sem hevernek egészen tétlenül: bizonyítja két felírás a kunyhók ajtaja fölött: »Itt látható a 4—5 napos csecsemő« — 50 kr. a belépődíj, de behozza az ember ezt a luxus-kiadást, mert ezt látva, a legközelebbi ebédétől vagy vacsorától alaposan elment az étvágya.

A legközelebbi szomszédságában levő japáni falu sokkal kevesebb, de annál intelligensebb lakóval bír. A malaji faj jellegét hordva magán, sokkal jobb hatással van reánk. Mindegyik saját sáskunyhójában folytatja mindennapi munkáját. Ruházata: hosszú fekete kaftán, kis fekete sapka, mindnyájan meztláb. A festészetben és a faragásban, de különösen a fatárgyaknak drótszálakkal való csinos kirakásában nagy gyakorlatot és ügyességet tanusítanak.

Van szabad színházuk is, hol két meztlábos művész érthetetlen gajdolással énekelve mulattatják a bámuló közönséget. Annyi önérettel és büszkeséggel csóválja széles nagy fejét, hogy azt hinné az ember, hogy most szerelmet vall a holdnak. Egy kis 10—12 éves leányka, ki szépen himez, tiszta francia nyelven ajánl kis emlék-érmeket és mikor kérdeztem tőle, hol tanulta a franciát, azt felelte, hogy mindnyájan tudnak,

— — — Amely zsidó hitközség iskola-
széki elnöke ily lelkesen, ily duzzadó ma-
gyar érzéssel beszél: örömteljes várakozás-
sal nézünk templomszentelő ünnepségének
elébe is, és hiszszük, hogy programjának
minden pontjával méltó lesz a recipiált ma-
gyar zsidósághoz s a magyar honfoglalás
ezredik ünnepi évéhez.

E szent falak között, hova régi, szeny-
nyes rejtekéből kivonul és ünnepiesen halát
rebegve borúl le a s.-pataki zsidóság, *csen-
düljön fel a magyar szó és magyar ének*,
amely hirdesse majd az ünnepszég más val-
lású tanúinak is, hogy valamint a magyar
véren és magyar karral szerzett földön édes
hazáját megtalálta, úgy Izrael istenét is ma-
gyarul imádja és dicséri, a Magyarhon édes
fiává fogadott zsidó!

r. k. l.

Az állami kőbánya- és kőüzőtelep Tarczal mellett.

— Két cikkely. —

II.

A kőbánya- és kőüzőtelep, a tokaj-tarczali
állami úton menve, Tokajtól 3¹/₂ kilométernyire,
Tarczalhoz még közelebb, Tarczal város határá-
ban fekszik. Tokajból indulva mindenütt a hegyek
lábainál, a vasutal egyközűen vezet el útunk.
Ott, ahol a királynak még mindig gyönyörűen
diszló szőlője terül el, erős kanyarodást tesz a vasut
is meg a közut is és amint a kanyarodásba hajta-
tunk legott szemünkbe tűnik a kőüző-telep, karcsú,
magas, tornás kéményével, — mely az első tekint-
etre, amint látjuk környös-körül az elpusztult
szőlőknek temetőre emlékeztető képét, ugy mutat
hamuszínű falával, füstölő kéményével, mintha
valami hullaégető ház volna.

Sir az emberben a lélek, midőn látja, hogy
a nem régen még nektárt adott szőlőhegyek, ott a
kőbánya- és a kőüzőtelep környékén (mert a

mert a francia gyarmatból valók, hol mindnyájan
már 3—4 osztályt jártak az iskolában.

Az állatkertből kijöve, a Wampetits-féle
vendéglő emeleti nagytermében kiállított *Thorma
János* nagybányai festőművészek »Az aradi vér-
tanúk« nagyszerű képét néztem meg. A mély és
megrázó hatás, amit ennek a képnek tárgya a
szemlélőre gyakorol, majdnem megfosztja a nézőt
a képnek művészi és részletes bíráltságától.
Maga előtt látja az ember azt a siralom-völgyet,
hol a nemzet 9 vértanuja gyalázatos kötél-halállal
mult ki. A háttérben egy század katonaság, előt-
tük a vezénylő tiszt, az előtér jobb oldalán egy
kocsi a megtört hősökkel, körülöttük 4 minorita
szerzetes, (köztük Sujánszky) és még két más pap
a baloldalon a 9 bitófa. (Négy vértanút, t. i. Kis
Ernőt, Lázárt, Dessewffyt és Schweidelt, mint jól
tudjuk, agyonlövették.) Az első bitón Pöntenber-
get látni, amint a hóhér nyakára illeszti a köte-
let, a többi bátran szembe néz az irgalmatlan
halállal. Csak a papok sírnak, kezükben magásra
tartott feszülettel. Amily szomorú, oly felségesen
szép ez a kép.

A vendéglőt elhagyva, a *Feszty*-körképhez
érünk. Ez a látványosság már sokkal ismerete-
sebb, mint sem ismertetésre szorulna; de mert a
kiállítás alkalmából még két ily körkép állítottak
fel, az összehasonlítás kedvéért nem hagyhatjuk
a *Feszty*-ét sem említés nélkül. A »pokol-
körkép«, melynek legszebb része a közönséget
csalogató két vörös lámpa, figyelembe sem jöhet
akár a *Feszty*, akár a lengyel- (Koscioszko) kör-
kép mellett. A *Dante* nagy szellemében fogalmazott
fanasztikus pokolbeli képeket közönséges,
szemet bántó papírmásche-figurák veres fényvel
világítva ábrázolják elég gyarlón.

TÁRCA.

A tanügyi kongresszus és az ezredévi kiállítás.

— A „Zemplén“ számára. —

Irta: *Schnelder J.*

(Folyt. és vége.)

A kiállításon kívül még sok látnivalót nyújt
most Budapest. A kiállítás alkalmából különösen
érdekes az állatkertben levő Afrika (Szudán) és
Ázsia (Ton-King) egy egy faluja, továbbá a hadi
tengerészeti mutatványai a tavon; nem kevésbé
érdekes a Hagenbauer-féle állatszeliidítő cirkusz,
nem kis bosszantására a régi állatoknak, melyekre
alig tekintenek most, ha csak pietásból meg nem
nézik az öreg *Jónás*-t, a vízben fetrengő nagy
vizilovat, és a ritka szép példányban látható két
elefántot.

A két falu nem csak hogy érdekes, de fő-
lötte tanulságos is. A néger falubeliekkel ugy
vagyunk, mint mikor resteli valaki, hogy a csalá-
dhoz tartozók között olyan is van, aki miatt
pirulnia kell. A tanulékony eb, a bűszke és okos
ló közelebb áll hozzánk, mint ez az undorkeltő,
piszkos nép. Mennyire érezzük felsőbbiségünket,
a civilizáció áldását ezzel a tudatlan, a szemérem-
érzetet magáról jóformán levétközött néppel szem-
ben. Vagy 60—70 lelket számláló faluban van 22
lakóház, középen nagy közös konyhával. A házikók
kis nád-kunyhók, minden butorzat nélkül. A kö-
zös konyha négy oszlopra állított szalmatető.
Többen közülük szokott mesterségüket űzik, mely

Tokaj mellett lévő gyönyörűen zöldellő teljeseen kipusztult állapotban selyenek. A szőlőgarádok első tekintetre úgy tűnnek föl, mint egy halomra bombázott sziklavár omladékai és szomszédságukban az egész hegyvidék, szerteszét heverő sziklatörmökökkel, az életlenek teljes hiányával, az élő enyészet sivárságával, olyan komor, olyan lehangoló, mintha csak egy csatátér szélén állanánk, mely sűrűn tele van sorvadó hullakkal.

Elhagyva a Meleg-máj szőlőhegyet is, érkezzünk a Bányavidék irányában a Türey-közhöz, ahol az állami útról letérve bekanyarodunk és a hozzájáró úton felkapaszkodva a vasuti töltésig, melyen utunk átvezet, rövid negyed órai kocsizás után Tokajból a Tarczali állami kőbánya- és kőzúzótelep-hez érünk, melyet egész terjedelmében csak ekkor, midőn t. i. már odaértünk, vehetünk szemügyre; mert a telep alsó, mondjuk földszintes részén épült házakat, amíg jövünk, nem láthatjuk. Elföldi tekintetünk előtt a Tisza-hidja miatt itt már folyton emelkedő vasuti töltés, mely a messze távolba láttatni a telepből nem igen enged mást, mint magát a kőzúzó-házat.

Szemlértékkel mérve föl a telepet, amint négyszögű terület formájában, onnan az aljából felhúzódik a Bányavidék félmagasságig, becsülhetjük vagy 15—20 holdas területnek, amelyen a telep következő sorrendben helyezkedik el. Lent a Bányavidék és a vasuti töltés határolta lapon vannak a lakóházak, földszintes, tágas, miniket oldalt bejáró, középen véghosszában húzódó falakkal kettéosztott épületek, ilyen csoportban: a) b) c)

Az a) épületben van a bánya- és a telepvezetőség irodája, melyhez kapcsolódik a bánya-igazgató lakosztálya; itt van a gépésznek és családjának a lakása is, — a második vagyis a nekünk b) épület nyugati végében van a korosma, tágas ivószobával, ugyanabban az épületben, a délre néző részen, munkáslakások is vannak. A c)-vel jelölt épületnek egy részében a munkavezetők, más részében szintén munkások laknak. Ugyanitt van a négy ágygyal ellátott és az első segédelem nyújtására kellően berendezett kórház is keletre nyíló ablakkal. A munkáslakások berendezése hajórendszerű, vagyis a fekhelyek, mint a földszinten az emelet, egymás fölött vannak, kissé szűkös és zsuffoltan. Az a, b, c. épületek közül az a és c egy közös, igen tágas udvarra vannak telepítve, — a harmadik épület az udvar kerítésen kívül és a másik két épülettől délre van elhelyezve. Az udvaron két szivattyús kut, igen jó ivóvízzel. Sérti a szemet, hogy a térs udvarnak kertészeti kicsinosítására, ugyancsak az épületek körülültetésére eddig, bizonyosan azért, mert még nem érték rá, kevés figyelmet fordítottak.

A telepek imént bemutatott alsó részét a felső résztől, (ez már a hegy oldalán fekszik) elválasztja az összekötő és három-sinpárral épült iparvasút, mely az államvasút szárnyépítményeként benyulik, mint egy hatalmas kar, a telepek alsó és felső része közé, hogy magát az egész telepet közgazdasági termelvényeivel együtt összeköttetésbe hozza az országos vasuti teherforgalommal. Ez az iparvasút lehet vagy egy kilométernyi és a M. Á. V. tulajdona. Az iparvasutnak azt a szakaszát, mely a telep testébe nyulik jobbról is, balról is, ciklopi falazattal épült rakodóról és környékéről, melyek alkalmasak sok ezer

A lengyel-körkép méltó versenytársa a Fesztyének, sőt élenkésben és szingazdagságban fölül látszik mulni amaz. A lengyeleknek az oroszokkal vívott diadalmas szabadságharcát tárja elénk megkapó hűséggel és elevenséggel; de a Feszty honfoglalásában átomló nyagodság, a Munkács vidékének művészi másolása, a Latorcza folyónak hű festése: megvesztegeti hazafias érzetünket, mely az agy hideg bírálatán fölül kerekedik.

A lengyel-körképhez közel van Munkácsy Mihály „Ecce homo”-ja. Bírálatot mondani ily laikus embernek, mint jó magam is, nevéstéses volna; de a benyomást, amit reám gyakorolt, nyilváníthatom anélkül, hogy bárkinek is a nagy mester iránt érzett nagybecsülését, vagy elragadtatását csökkenteném.

Amikor, mint manapság általában történni szokott, hogy t. i. a művész csak arra gondol, hogy mennyit kap, vagy pláne, határidővel már előre is ki van alkudva, sőt ki is fizetve, hogy mennyit kapott műveért: csak az lebeg szemelőtt, akkor csak azt nézi, hogy műve, minél mutatósabb legyen és hogy minél hamarabb elkészüljön. Sajnos ez a dolog napjainkban minduntalan tapasztalható, úgy a szépirodalom, mint a képzőművészet terén és, úgy látszik, Munkácsy Mihály a nagymester se mentes ettől a járványos bajtól; legálabb utolsó képei („Honfoglalás” — „Ecce homo”) ezt látszanak bizonyítani; különösen még hozzá az kufár üzelem, amit a kép körül folytatnak (belépődíjak, képmagyarázat, 5—6 féle nagyságú Munkácsy-arcképek árusítása, névbeírás az emlékkönyvbe, s mindezek külön-külön salláriomokért) nagyon csökkent, vagy legalább is zavarja a művészi hatást, amit ily nagy alkotásnak gyakorolnia kellene reánk, mert hiányzik lelkünkben

kőbméternyi zúzott- és terméskő raktározására. Most is lehet ott raktározva óriási halmokban vagy 10—15,000 köbm. terméskő és zuzalék, melyet nagyon elmesszerkezettü, s'neken járó apró vasokcsik segítségével hordanak együvé és halmoznak föl a munkások. Ezekből a raktárakból minden nap d. u. 5 óráig egy-egy tehervonatot, mely 30 kocsiából áll, töltenek meg. Egy-egy ilyen tehervonatot visz (nem számítva a kocka-követ, mert ilyet is készítenek és szállítanak nagyobb mennyiségben) 150 köbméter zúzottkövet és 150 km. szikla-terméskövet, tehát 300 km. követ összesen, és így, ha a kőbányára és a kőzúzótelepre 300 munkanapot számítunk, évi üzem-, illetve termelőképeségét 90,000 köbm. kő fejtésére és földolgozására becsülhetjük. Egy cseppecskét sem tuozunk, ha azt mondjuk, hogy évente 100,000 köbm. t is termelhet. Itt említjük föl, hogy egy-egy vonaton a napiszállítás, Tarczaltól Kun-Szt.-Mártonig, 700 ftba kerül, és hogy a munkások mostanában, nyári időben, reggeli 4-től esteli 7¹/₂ ig foglalkoznak, tehát a napszaki rövid pihenést leszámítva, naponta 13¹/₂ órát dolgoznak. A napszám 1—1 ft 50 kr közt változik, a szerint amint változik a feladat a nehéz, nehezebb és a legnehezebb között, mert ott a könnyű is nehéz. Bizony veritékes állapota van ott a munkásnak. De azért, beszélgettem velük, mindnyájan megelégedettek. Keresményükből, ami télen-nyáron egyaránt kijár nekik, szerényen, becsületesen megélik, sőt jut abból a családbelieknek is mindennapi kenyérré. A munkások lehetnek vagy 200-an, ha nem többen. Ez azt jelenti, hogy a telep 800—1000 lelket táplál, mert a munkások legtöbbször családok emberek és — a robbantást vezető s eszközlő 8—10 olasz munkás kivételével, csaknem egy lábíg tarczaliak.

Az iparvasut rakodóinak terraszáról, ahol a buktatók sinjein szaladgálnak a gyermek-kocsikra emlékeztető buktató-lórék, jutunk föl a kőzúzó épülethez, honnan már szép kilátás nyílik tekintetünknek a Nagy-Magyar-Alföld végtelenségébe Szabolcs- és Borsod-vármegyék irányába. A szemhatáron, messze messze a Tiszán-tulról, fel-fel csillámlanak előttünk az Alföld falvainak, városainak tornyai, mint egy-egy nyom- és irányjelző, hogy arrafelé nyúlik a transzverzális műút vonala, melyhez most már (büszkébb is rá, mint volt Mohamed!) a hegy meg is nem ő, a műút, jön a hegyhez...

A kőzúzó-épület, méretek tekintetében, nem valami nagyobb szabású, de hatalmas, erős, köből faragott lábakon álló emeletes épület, hossza 21, szélessége 11 mtr. Hogy milyen erősen van építve, arról csak annyit jegyzünk ide, hogy a bele épített vas sulya 27,296 kiló, a gépeken kívül. Északi részéhez van ragasztva (tehát a közútról nézve nem látszik) a gép- és kazánház. A kőzúzó-épület emeletén van az etető. Ide illetve az etetőbe szolgáló ereszt alá futnak be a sikló egyik vasutjáról a szikla-tuskókkal terhelt kocsik, melyeknek tartalmát kisebb kocsikon kézi erővel szállítják az etetőbe és aadják a kőzúzó gép szájába. Az etetőnek négy szája van, de csak három etetnek. Egy azért pihen, hogy szükség esetében főlváltsa azt, amelyik elfáradt, vagy amelyiknek a kőropogtatásban foga törött. Az etetőből, helyesebben a garatokból triörökbe, osztályozó rostálba hull a zuzalék és ötféle nagyságban potyog a tologató vaskocsikba, amindkkel a kőzúzó épület terraszán már találkoztunk és melyekkel a

az áhitat, amit az anyagi kapzsiság látása megzavar...

A város belsejébe tartva, az Andrássy-ut 69. száma alatt, a volt műcsarnokban van az igen ügyesen kiállított „Plasztikon”, vagy 50—60 viaszalakalakkal: Országfők, nagy államférfiak, irók és művészek, csoportképek. Különösen szép a „Plasztikon” látnivalói között, „Deák a ravatalon.” A Zichy-féle híres festmény után, — A Szerpentin táncosnő színváltozatokban, — Öfelsége csecsemő unokáját kezében tartva ül, — A pápa kihallgatást ad, — Ártatlanul halálra ítéltve — és a sok automata, homoru és domboru-tükrök, végre a labirintus vagy a kalifa tündérbirtok tükörfalaival, utvesztőivel.

Itt emlitem meg, hogy a műcsarnok régi szűkös helyéről a számára épített pompás nagy palotába költözött át, melyet az Andrássy-ut jobb sarkára a kiállítás főkapujával szemben a milléniom emlékére emeltek. Ez a hatalmas épület áll: egy lépcsőzetes hat oszlopon nyugvó feljárattal (Peristyl) Eöner Lajos hármias festményével (A művészetek allegóriája) egy előcsarnokból Zala György gipszöntvényével (allegoriatulak, Hungaria.) Az előcsarnokon áthaladva 15 egymásból nyíló terembe jutunk, melyek közül a 3 közép nagyterem és 6 kisebb oldalt nyíló terem a festészet, 3 oldalt terem az építészet, 2 terem a grafiai és akvarellek számára és végre a legnagyobb, egy félkör alakú üveg kupolával bíró terem, a szobor-csarnok. Ezekben a termekben, illetve a szobor-csarnokban 263 kiállító 1276 darabbal, melyek közül a festészetre 609, az építészi rajzra 463, a szobrokra 104, rajzra fa- és rézmetszetre, vízi festményekre 100 db. esik. Ebből a nagy számból, önként értődik, hogy az egyes darabok leírásával foglalkozni szinte lehetetlen;

rakodóban álló vasuti lórékba hordják a kavicsot. A legnagyobb kavics, amely a garatoknak „kötő” pófai” közül kikerül akkora, mint az öklöm, a legkisebb akkora mint egy jókora mogyoró. A garatokban képződött kőport, nagyon elmes szerkezettel, a kőzúzó-épületnek hátsó folyosójára hessegeti a gépezet. Ez a kőpor a szoros értelemben vett zuzalék. Az uttest felületére hintve, ha vízzel érintkezik, úgy köt, mintha csak betonnal eresztették volna be a műutat. A kőzúzóknak remek gépezetét, melyet az „Unio magyar szerszám-gép, szerszám és gépfelszerelési gyár részvénytársaság” (Budapest, VI. Lehel-u. 10) konstruált és amelylyel uttörők vagyunk a kontinensen, mert ilyen gözzel dolgozó gép-apparatot egész Európában nem találni, — sokáig nézegeti az ember. Annyira érdekelte magát, hogy alig tudunk megválni tőle.

Következik a síkló.

Ez is eredeti alkotás a maga nemében. Nem gőzerő hajtja, hanem a természetes erők egyensúlyán alapszik a működése, vagyis a föllelmenő négy üres kocsi a bánya szerűjéről lefelé jövő két terhes kocsi ellensúlyozván, egyik csapat a másikat huzza, három-három sinen, a síklópálya közepén aztán a terhes és üres kocsik egymásnak udvariasan kitérnek. A síklópályának egyik utja a bányától a kőzúzóba, másik utja (szintén három sinnel) az ipar-vasut rakodójának a kőzúzó-épülettel szemben fekvő szerűjére vezet. Erre a szerűre csak terméskövet szállítanak. — A síklópálya, melynek emelkedése 16%-os, vilámos vezetékkel is el van látva, hogy avval, ha kell, a bányából jelt adhasanak a kőzúzóba (ahol örökösén fűlsikettitő recsegés, ropogás zajlik) és viszont. Érdekes a síkló-bevágás geológiai szempontból is. Látni a lösz-réteget kereszt-metszetben, óriási mennyiségben, amint azt az őstermészetnek csodálatos ereje oda raktorozta a kvarz-trahit-közet fölébe, vagy 5—10 méternyi vastagságban. Ez a lösz-talaj öntötté magából Tarczali Tokaj hegyein az istenek italaival vetélkedő szomorodni és aszút... ma, a bányatelepen lustálkodó sok millionyi köbméter lösz-rétegre olyan érdeklődéssel nézt a nemzetgazda, hogy abból a lösz-ből az elveszett szőlő értékével vetekedő, mert az egész ország legjobb építő tégláját, cserepét lehetne égetni... Nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy ez a telep, nem is oly nagy idő múlva, kibővíülhet egy állami téglá-, cserep-, alagcső-égető-vel. Így lesz a lösz újra érték a nemzeti közvagyonban.

A síklópályán végig sétálva (nem is farsztó sétálás) vagy 30—40 méternyi magasságban érünk a bánya szerűjére. Itt fejtik s mielőtt a síklóra szállítanak itt hevertetik a temérdek követ. A banya az egykori „Ördög kőbánya” helyén van művelés alatt s a szerű, mely a ledöntött sziklarétegek helyén keletkezett, lehet már vagy másfél holdas terület, ahol a kőszállító lórécscak, sineken futva, szedik föl és viszik a terméskövet együvé, hogy azután a síklón le a kőzúzóba, vagy pedig az iparvasut rakodó szerűjére jussanak. — A bányától balra, a bányatelep nyugoti oldalán van a dinamit-pince, a bányától jobbra egy szilárdan épült deszkabódé, hogy a banya-munkásoknak egy része a robbantás pillanataiban ottan menedéket találjon az alá omló kőzapor és kő-petárdák ellen. Robbantás van naponta 3-szor, 4-szer is. Borzasz-

mind a mellett meg kell említenem legalább azokat, kik a mi büszkeségünket képezik; ilyenek: Boruth Andor, ki „Este a műteremben” c. 3000 ft értékű festményével díjat is nyert és Nagy Ignác kir. mérnök, ki 3 db., a csendélet köréből vett csinos festményeivel képviseli a mi szerény városunkat; persze a nagy művészekről egy Benezur-ról és Horovitz-ról s a többi jelesekről nem is szölok. Azokat a napi lapok és műbírálok eléggé magasztalták már.

Budapestről magáról, országunk eme büszkeségéről, igen sokat lehetne még írnom. Oly gyors fejlődést, miként azt a töle elragadtott külföldiek állítják, Európának egyetlen világhírű városa sem tudott még eddig fölmutatni. A szebb-nél-szebb paloták gombamódra szaporodnak az új körutakon, sőt a mellék-utcaikon is. A Nagy-körút, mely kezdve a Dunánál a Margidhídtől, a Lipót-körutal megkerülve a Teréz-, Erzsébet-, József- és Ferenc-városokat, a Boráros térnél megint a Dunánál ér véget, oly folséges egy körút, mely méltán vetekedik Bécsnek oly nagyhirű Ring-jével, sőt teljesen kiépített házsoraival ma-holnap még tul is tesz azon. A már szabadon álló Bazilika, Új-országház, Vig-színház nevezetes látnivalót nyujt, de különösen az Újországház, melynek belső építményeiből most még csak a lépcsőzetes feljárt és kupola terem van készen, oly imponáló, oly nagyszerű a maga nemében, hogy az ember nem tud hová lenni bámulatában. Azok az oszlopsorok és márvány-tükörfalak és a festészet oly rendkívül magasztos hatást gyakorol az emberre, hogy önkéntesen, kalapiját levéve, néma áhitattal, mintha oda szegezték volna, mozdulatlanul áll egy helyben és úgy csodálja az emberi szellemnek ezt a folséges alkotását. Külső nagyszerűségét pedig legjobban a Dunáról lehet

Folytatás az I. ső melekleten.

tóan szép látványt nyújt, kivált estende, egy-egy ilyen robbantás. Eltart 10—15 percig, amíg az összes aknák fölrobbannak. Az egyik pillanatban itt a másikon ott, megint amott lő iszonyatos nagyot az ég zsinortól fölrobbant dinamit, mely, habár hatásának főerejét lefelé érezteti, de azért a mázsányi köveket fellöki több méternyi magasságig, az ökölnyi kövekkel pedig úgy bánik, mint a puska a golyóval, óriási robaj, dőrej kíséretében. Ezek a sok-sok ágyu torkával ordító detonációk elhallatszanak onnan a hegyoldalról az alatta elterülő Alföldön 8—10 mértföldnyire is. Egy-egy ilyen robbantásnak sok-sok köbméternyi kőomladék az eredménye. Így erőszakoskodik az ember és így lesz ur a természet gigászi alkotásai fölött.

De mindezeket, amiket itten siető tollal s nagyjából leírtam, inkább látni, mint olvasni kell, hogy helyes és teljes fogalmunk legyen az eddig ismeretlenről: egy hatalmas közüző telepről, mint aminő ez a tarczali állami kőbánya és közüző telep is. Ugy tudjuk, hogy főispánunk öméltsége, és mint rövid idő múlva kitűzi Tarczala a szőlészeti tanulmányut határnapját: a tanulmányut programjába föl lesz véve a kirándulás is a tarczali kőbányába. Ez az ösmertetés azért is oly elsietett, hogy amit nem vett észre a mi szemünk vagy észre vette bár, de tollunk ide leírni elfelejtett: mindazt észre veszi majd és helyre pótolja az említett tanulmányut alkalmával a figyelmesebb szemlélő.

Most még köszönnöm kell és köszönök is. Pöpl kir. mérnök ur, ki az építkezések menetét irányozta, ellenőrizte, intézte s még ma is felügyel a bánya üzemére: oly szíves előzékenységgel fogadta az önk tudósítóját, a „Zemplén“ kiküldöttjét, és szakszerű felvilágosításaival olyan szépen kitájékoztott engemet a látivalók labirintjából, hogy csakis neki köszönhetem és ezennel köszönöm is, hogy témám, a praktikus elmének valóban remek műve, a tarczali állami kőbánya- és közüzőtelep leírása, melylyel ezuttal végeztem, rajtam ki nem fogott.

Tehát, uraim, a viszontlátásra — Tarczalon!

Vármegyei ügyek.

A belügyi kir. minister sürgős kimutatást kívánt mindazokról az összegekről, melyek az állami anyakönyvi hivatalok működése alkalmából „dolgi kiadások“ címén a községek 1896. évi háztartásának mérlegére súlyosodnak. A kimutatást, melynek összesítése igen tanulságos eredményül fog szolgálni, most szerkeszti a vármegyei számvevőség.

Zemplén-vármegye közönsége f. hó 13-án d. e. 9 órakor főispánunk öméltsége elnöklése mellett rendkívüli törvényhatósági közgyűlést tartott, mely alkalommal elhatározta, hogy a gerenda—v. csemernye—hanusfalvi államosított vármegyei közút és tartozékainak kiépítése és fentartásáért a kereskedelemügyi kir. minister részéről évi hoz-

látni, mihez szintén volt alkalmam, mert amit Budapesten, ha jó sorsom oda vezérel, soha el nem szoktam mulasztani, kellemes társaságban a Margit-szigetre mentem. A kirándulás kellemes volta növekszik az ut nagyságával, melyet az ember e királyi folyón megtesz. Felültünk a Boráros-téren, a székes fővárosi Duna legutolsó hajóállomásán és 3/4 órai uton, gyönyörködve a budai hegyek, a királyi vár, a Mátyás-templom, a Lukács-fürdő alkotta szép panorámában, utba ejtve a már majdnem egészen kész esküdtéri hidat, a Margit-szigetre értünk, József főherceg eme rendkívül nagy gondozással ápolott földi paradicsomába. Külső szépségét a műkertészet remekének növeli még történeti nevezetessége: Szent-Margit kolostorának mohlepte romjai, hol a néző, elmerengve a multak emlékein, pihenőt tart a sok vihart átélte köveken...

Még egy utam volt hátra, mielőtt e nagy utvesztőből kijutottam, leróni akartam t. i. a hátát és kegyeletet azok iránt, kiknek Budapest és az egész haza felvirágzását, mai fejlettségét köszönheti. Elmentem a Kerepes-uti temetőbe, a székes fővárosnak ebbe a kiváló gondozással ápolott és nagyjaink poraitól megszentelt szép sarkertjébe. Ott fekszenek mindannyian, kik a tudomány, művészet, hazafiság és emberbaráti szeretet oltárain annyi sokat áldoztak és akiknek neveit a halhatatlanság könyvébe aranybetűkkel írta be Klío.

Megilletődve álltam meg a haza legnagyobb fiának, Kossuth Lajos-nak élő friss virágokkal és koszorúkkal elhalmazott sírja előtt. Ezen az oltáron örökké égni fog nemcsak a nemzeti kegyelet, de a nemzeti önbizalom és a nemzeti vágyak kiolthatatlan lángja is, mely a jelen sivárságában megvilágítja a multak dicsőségét és bevilágítja a jövő kódéba, éltetve és ápolva a reménységet, melyről a nemzet le nem mond soha.

zájárulás címén követelt 25,000 ftnak elengedése érdekében megokolt kérelmet intéz a ministerhez.

A vármegye közigazgatási bizottsága f. hó 13-án, d. e. 10 után, rövid félbeszakítással, egész d. u. 4 óráig ülésezett. A tárgyalás lefolyásáról szóló jelentésünk közlése, tárgyhalmazz miatt, a jövő számra maradt.

Az 1896/97-re előírandó ebadó összeírásának revízióját most végzi a számvevőség. Az ebadó kivétele és az ebadó-jegyek (bárcák) kiosztása a községekben még e hó folyamán megtörténik.

Hírek a nagyvilágból.

I. Miklós orosz cár és neje f. hó 27—29-ig lesznek vendégei királyunk öfelségének és az uralkodó családnak Bécsben.

Andrée dánországi tudós, aki léghajóval szándékozik a földteke északi sarkához eljutni, a Spitzbergákon indulásra készen várja léghajójával az északi irányba fújó szeleket. Eddig ellenkező irányban fújt szelek miatt nem indulhatott.

Teheránból jelentik, hogy Nassr-eddin sah gyilkosát nagy néptömeg szemelattára felakasztották.

A kolera. Kairóból jelentik, hogy a kolera Egyiptomban erősen terjed.

Frassanovics, szerb hadügyminister, beadta lemondását.

Hírek az országból.

Bánffy Dezső báró Osztendeből, hol a tengeri fürdőt élvezte, Budapestre visszaérkezett.

Kun Bertalan, a Tiszán-inneni ev. ref. egyházkerület közszeregetű püspöke, most töltötte be és ünnepelte egész csendben püspökségének harmadik évét.

Darányi Ignác dr. földművelésügyi kir. minister, f. hó 12-én foglalta el főgondnoki székét a komáromi ev. ref. egyházmegyében nagy ünnepséggel.

Kétszázados évforduló. A jövő év szept. 11-én lesz kétszáz esztendeje annak a dicső fegyverténynek, midőn Savoyai Jenő hg. Zentánál a Tisza partján megtörte a félhold hatalmát. Ezt az évfordulót Zenta hazafias közönsége úgy kívánja megünnepelni, hogy emléksobrot állít a zentai hősnek.

Külömfélék.

 Lapunk jelen száma a kettős ünnep miatt, a szokott időnél egy nappal hamarabb jelenik meg.

(Személyi hírek.) Payasoss Andor árvaszéki elnök négy heti szabadsággal Szobránczra utazott, a fürdő használatára. Tavolléte alatt Karsa Ferenc h. elnök és árvaszéki ülnök teljesíti az elnöki teendőket. — Pékary Gyula árvaszéki ülnök négy heti szabadságáról hivatalába visszaérkezett.

(István-napja.) Köszöretetben élő főispánunk, Molnár István főispán öméltsége, f. hó 20-án üli névünnepeinek 70-ik évfordulóját. A vármegye tisztikara, Matolai Etele alispán vezetése alatt, most is mint az előző években, testületileg fog öméltsége otthonában, Kelecsény községben, tisztelkedni, hogy élőszóval is kifejezést adjon legbenső tiszteletének, szeretetének és ragaszkodásának.

(Tanulmány-kirándulás Szöllőskére.) A Tokaj-Hegyalja több községébe a f. év folyamán a szőlők rekonstruálása érdekében tett tanulmánykirándulások folytatásának kell tekintenünk a ma egy hete S. A.-Ujhelyből Szöllőskére tett kirándulást. Főispánunk öméltsége, mint a zemplén-vármegyei gazdasági egyesület szőlészeti szakosztályának elnöke, a rekonstrukció érdekében fáradságot nem kímélve, a mai két uralkodó, hogy úgy mondjam versenyző irányt a rekonstrukció terén tapasztalatilag is beakarván mutatni, a tanulságos dolgok egész tárházával is mertetett meg bennünket. Míg ugyanis a tokaj-hegyaljai községek szőlőtulajdonosai az „ojtást“ (zöld és fásajtást egyaránt) használják újra ültető és újra ültetett szőlőiknél, addig Szöllőskén az u. n. „györitési“ rendszert vagyis a szénkénegezést láttuk. Az előbbi rendszer főképviseelője Kosinszky Viktor, ez utóbbi Mathiász János. És, megvalljuk őszintén, amit Szöllőskén láttunk, az meglepett bennünket. A szó teljes értelmében „kánadai“ fűrtöket láttunk s oly bő mennyiségben, hogy örömmel tölt el a szívünk. És a nagy kiterjedésű, a történelmi híres Andrássy-grófok tulajdonát képező szőlő egész kiterjedésében ilyen szép termést mutat. A fűrtök gyéribben s kevésbé kifejlett állapotban csak a nyugotnak, illetve éjszakai nyugatnak fekvő részen vannak; és ez nagyon természetes is. Ez a terület azonban elenyészőleg

csekély. Csak hálával tartozunk öméltségeának, a főispán urnak, hogy ezt a igazán tanulságos kirándulást rendezte. És az a 120-nál több jelenlevő nem egy hamar fogja elfeledni a látottakat s hallottakat. Mert a szőlő megtekintése után értekezletre jöttünk össze, amelyen öméltsége a főispán elnökölts s a jegyzőkönyvet Staut József szakosztályi jegyző vezette. Legérdekesebb mozzanata ennek az értekezletnek Andrássy Sándor grófnak, a gazdasági egyesület ügybuzgó elnökének, indítványa arra nézve, hogy az egész Tokaj-Hegyalja szőlőtalaja megvizsgáltassék és a földművelésügyi minister útján szakértő közegek mondják ki azt, hogy ez és ez a talaj az ojtványra, az és amaz a talaj a szénkénegezésre alkalmas. Mert, ugymond, látjuk azt, hogy itt remek a szénkénegezzel fentartott szőlő, míg a Hegyalja többi községeiben az ojtványokat is szépnek találjuk. Miután pedig bizonyos, hogy nem minden talaj alkalmas az ojtványra és a szénkénegezésre, az a földmiv. hogy megállapíttassék: mely talajba milyen módon kell ültetni. Az indítvány sokak hozzá szólása után elfogadtatott és a gazdasági egyesület útján erre a földmiv. minist. felkértetni határozatott. Igen tanulságos volt Mathiász János szakelőadása, a melyet élvezettel hallgattott az értekezlet. Székely Elek indítványa, hogy t. i. a gazdasági egyesület közvetítésével a millénium alkalmából egy nagy-szabású „borvásár“ rendeztessék a Tokaj-Hegyalján, ez időszert kivihetetlennek mondatott; oda módosította azonban az értekezlet ezen életre való eszmét, hogy a gazdasági egyesület felszólítja a tokaj-hegyaljai termelőket, hogy eladó borkészletüket nála jelentsék be s az egyesület a bejelentőket a földmiv. ministerhez felterjeszti. Az értekezlet, melynek határozataként kimondatott, hogy szeptember közepén a kirándulás Tarczala folytatódik, az elnökölts főispán életésével ért véget. Az értekezlet után gazdag uzsonnához ült a kirándulótársaság, mely alkalommal a szebb-nél-sebbsz tóztokban nem volt hiány. A társaság este 8 órakor jött vissza S.-A.-Ujhelybe. K.

(Rendezett tanács.) Ujhelyi nagyközség meglepő gyorsasággal közeledik a rendezett tanácscsa való átalakulás szép célja felé. A mai napig, úgy tudjuk, már megvan az adózó község többsége, mely az átalakulást óhajtja. Es ha már ez így megvan, az átalakulást kívánó polgárok évi adóját feltüntető hiteles kimutatás összegezése után következik a képviselő-testület ama közgyűlése, melyen az eddigi nagyközségi szervezettől való megváltást s a rendezett tanácscsa való átalakulást határozatilag kimondják. A határozat ezután a vármegye törvényhatósága és a kormány jóváhagyása elé kerül. És csak mikor a szankcionálás megvan, kezdődik a tulajdonképen való átalakulás nagy és nehéz munkája. Persze addig még sok víz lefolyik a Roayván.

(Városi ügyészválasztás.) S.-A.-Ujhely város képviselő-testülete minap tartott közgyűlésén a Lehoczky Mihály halálával üresen maradt ügyészi állásra, egyhangulag Kiss Ödön gyakorló ügyvédöt, a vármegyei gazd. e. ügyészt és több uradalom jogtanácsosát, tisztelt barátunkat és munkatársunkat választotta. Ujhely képviselőtestületének a kitünőt választáshoz, az új ügyésznek pedig megválasztatásához öszintén gratulálunk!

(Kövezés.) A városi képviselő-testület, a kövezési bizottság véleményei előterjesztésének elfogadása után közelébb tartott közgyűlésében elhatározta, hogy a Korona-utcát aszfalt-makadám burkolattal fogja elláttatni. A munkálatot vállalat útján fogják kiadni s az árlejtést e tárgyban nem sokára meg fogják tartani. Mint lapunk mult számában már említettük, ezután a Papsor- és Petőfi-utcák burkolására kerül a sor.

(A s.-a.-ujhelyi iparosok önk. egyesülete), mint azt már mult számunkban is jeleztük, igen sikerült és élvezetesnek ígérkező mulatságát f. hó 20-án az Abonyi-ban fogja megtartani. E mulatságra az egyesület külön meghívókat nem küld szét, hanem a hirdető táblakra kiragasztott igen izletes plakátokon hívja meg a mulatság iránt érdeklődő nagy községét. A plakátok így szólnak: „Nyári mulatság. A s.-a.-ujhelyi iparosok önk. egyesülete, tekintettel a folyamatban lévő ezredévi nemzeti ünnepekre, szokásos nyári mulatságát, mely szavalattal, dal- és cimbalom-hangversenynyel, diszkuglizással, táncsal, tűzijátékkal és egyébb szórakoztató mulatságokkal lesz egybekötve, folyó évi aguszttus hó 20-án, vagyis a nemzetünk által országos ünneppé emelt „Szent István“ első ap. királyunk emléknapiján az Abonyi-féle kerthelységben tartja meg, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja: a rendezőség. Kezdeté délután 3 órakor. — A mulatság programja következő: 1. Elnöki megnyitó-beszéd. 2. A gyártelepi dalos-kör ének-hangversenye. 3. Szavalat tiszt. Janka Károly urtól. 4. Magyar népdalok. Cimbalmon játsza Werner Sárika. 5. Felolvasás. Burger Pál urtól. 6. Szórakoztató mulatságok. 7. Operetegyveleg és magyar népdalok. Cimbalmon játsza Werner Sárika. 8. A gyártelepi dalos-kör ének-hangversenye. 9. Diszkuglizás, jutalomdíj kiosz-

tással, melyen hölgyek is részt vesznek. Este tüzijáték és táncvigalom virradtig. Belépődíj: személyjegy 1 ft. — Családjegy 1 ft 50 kr.*

Kollener József Kollener József, okleveles gyógyszerész, f. hó 11-én, 55 éves korában meghalt. Vele magva szakadt az Ujhely városában egykor, nem is olyan régen, gazdagságáról és közbecsülésben voltáról híres Kollener-családnak férfi ivadéka. Leányágon azonban ma is dúszarjadéka van e patricius családnak. A Szent-Györgyiek, Hőnsehők, Horváthok, Reviczkiek, Ligetiek kiterjedt családjainak megalapítói és fölvirágoztatói női részről a Kollener-leányok. — A megboldogult Sárospatakon való iskolázatása után a gyógyszerészi pályára szánta magát. És amikor Budapesten a diplomát elnyerte, hazajött csakhamar tulajdonosává lón a Horn-féle „Koroná»-hoz címzett, akkor Ujhelyben még egyetlen real-jogu gyógyszerártnak. Ezután tette hitvesévé Horn Emmát, Horn gyógyszerész szépséges leányát. Boldog, hanem csak néhány évig tartott házasságából, mert imádásig szerzett neje sorvadásban meghalt, az egyetlen István fia született. Neje halála után, szinte meghasonlva önmagával, gyógyszerártnát eladta és jómódban, kizárólag a gazdálkodásnak s mellette a nimród passzióknak szentelte életét. E közben fejlődött az „István-gyerek» ifjúvá. Hanem az erős tölgnek gyenge hajtása lett. Ámde csak a test volt erőtlén, mert a lelke, szive, erős és lángoló volt. Rendkívül tehetsős, emelkedett szellem szorult a gyöngye porhüvelybe. A zsenge ifjunak költeményei, melyek közül sok lapunk Tárcajában látott napvilágot, egyszerűen elragadtatást és bámulatot keltenek szerzője iránt. Nagy jövőt jósoltak a zseniális ifjunak. Ámde a sors másként határozott. A láng-lelke, mint meteor, elröppent: az ifju meghalt. A gyászba borult apa ekkor teljesen a magánéletbe vonult vissza s ujabban Káté-hegyi tuskulánumban lakott és szőlőtelepítéssel szeretett foglalkozni. Két év óta hűzódó vesebaja azonban már ebben is meggátolta, míg aztán nagy szenvedések árán a halál megváltotta kínjaitól. — Kollener Józsefet különben mi is gyászoljuk. A 70 es években ugyanis, mikor még a mi lapunk a „Hegyalja» címet viselte és a szerkesztő felejtetelen Borúth Elemérünk, a főmunkatárs íj. Farhas Lajos volt, K. volt néhány évig a lapnak kiadó-tulajdonosa. De gyászuk lehet és kell hogy legyen a sok jó barátunk, a vadász-cimboráknak, kik benne, ha nem is az utóbbi, de nem is olyan régi időben, a jó módban, az önfeláldozó, hű igaz barátot vesztették — és gyásza van a sok szegénynek, kiket állandó segítségben részesített, mert egykor nyílt vendégszerető háza, ahol a barátok jól éltek, több elárvult szegény fiút állandóan nevelt. Igazsziú, talpig becsületos, nyílt jellemű férfi volt és ha imitt-amott bántó, vágó keserves kifakadás tört ki belőle: azt a sulyos sorscsapások okozta önmagával való meghasonlásnak kellett betudnunk. — Temetése Káté-hegyi lakásából f. hó 12-én délután ment végbe. Résztvettek testvérein s a nagyszámú rokonságon kívül a család s az ő jóbarátai néhányan s kevés közönség. A beszentelést Wurga Márton, tokaji ág. evang. lelkész végezte. Ezután a koporsót a kint volt rokonok és közönség kocsijától kísérve, szakadó esőben a csörgői uti vámgig hozták s itt megkoszorozva a halottaskocsira tették. Innen a már megszapordott közönséggel, a ref. egyházi énekkar gyászéneke után a ref. sirkertbe kísérték. A pap imája után az énekkar még egy gyászdalt énekelt s ezután fia mellett elföldelték. — Nyugodjék békével! — A megboldogult nemes lelkületére vall, hogy végrendeletében a sárospataki főiskolában, a versírásból legjobb előmenetelt tevő tanuló ösztöndíjára és Kollener István nevére 500 forintnyi alapítványt tett. Ezenkívül a helybeli szegényeknek azonnali történetű kiosztásra 100 ftot, az ujhelyi ág. ev. egyháznak 200 ftot, a ref. egyháznak 50 ftot, az EMKÉ-nek is 50 ftot hagyott.

(Április augusztusban.) Nincsen nap eső nélkül. Nap nap után csodás következetességgel legalább két-három ízben el kezd csöpörögni, sőt délutánokint itt nálunk Ujhelyben percekig szakadó zápor ömlik alá. Április van augusztusban, igazi szeszélyes, minden tervet dugába döntő, gonosz április. A levágó is olyan hűs, hogy kora tavaszra emlékeztet.

(Gazdátó-változás.) Homonnáról értesítenek bennünket, hogy Jakab Géza ottani polgári és felső keresk. iskolai igazgató állásától megválk. Utódjául Kováts József állami faipari szakiskolai igazgatót emlegetik, ki 11 évi tanári működéséből 7-et Homonnán töltött el, s ezen idő alatt a közszeretetet és becsülést szerezte meg magának. Kivánjuk, hogy ezen kombináció teljesüljön, mert tudomásunkkal Kováts nemcsak mint jeles és szakképzett tanár, de ugy is, mint a társadalomnak egyik kiváló alakja, érdemeket szerzett arra az előléptetésre.

(Lépre került család.) Már régibb idő óta történt, hogy egyes ujhelyi kereskedőktől Meczner András bereczkai birtokosnak, vagy nejeének állítólagos megrendelő levelére, magát ott szolgálatban álló kocsi, vagy béres nejeének kiadó asszony különféle bolti cikkeket, mint cukrot, kávé, lisztet, vásznat, sőt butort is kicsalt egy itteni asztalostól.

Mikor aztán a becsapott hitelezők a megrendelő cédulákat Mecznernél kifizetés végett bemutatták, kijelentette, hogy azok egytől-egyig hamisak. Grünwald Mór főfős-kereskedő szintén kint járt a minap e dologban Bereczkiben és elutasítása után nem jött haza, hanem az asszonyt a faluban és környékén nyomozni kezdte és pedig sikerrel, mert egy Szerdahely mellett levő tanyán őt Forgách Józsefné sz. Mahut Anna, Guttman birtokos szolgálatában álló béres neje személyében föl találta és a rendőrséghez hozta. Itt több becsapott kereskedővel szembesítetvén, a csalóra ráismertek. Letartóztatták s most a konok tagadásban levő asszony büntetését t. i. azt, hogy ki írta a cédulákat? — nyomozzák.

(Dóm-felzentelés.) Szeptember 6-án a millenárius ünnepségek keretében nagy fényvel és országos tekintélyek jelenlétében fogják felszentelni a kassai székesegyházat. Az ünnepségekre vármegyénk főispánját s közönségét is meghívta a dóm-felzenteléssel egybekötött ünnepségeket rendező bizottság.

(Uj lap.) „Felső Zemplén» cím alatt Gál Vilmos bir. végrehajtó társadalmi hetilapot indított N.-Mihályban. Az első szám most jelent meg csütörtökön. Kivánjuk, hogy kis öcsénnek, a „Felső-Zemplén»-nek reménykedése a hosszú élethez ne mondjon csütörtököt.

(Diszes esküvő.) A régi jó időkre valló diszszel és magyaros szokásokkal tartotta esküvőjét Tarczalón f. hó 4-én Führer Sándor, pénztáros a szerencsi tak. pénztárban, ft. Gedeon János tarczali plébános kedves nevelt leányával, Stromp Irma kisaszszonyiaval. A nászközönség ft. Gedeon János vendégszeretetről ismert plébános házában Tarczalón gyűlt egybe, hol tőle, mint gyámtyától, a vőlegény szülei, Führer Sándor és neje szül. mikófalusi Bekény Ilona, a menyasszony keresztanyja Bódenlobsz Jánosné, valamint az egybegyűlték előtt Bernáth Béla a kerületnek országos képviselője mint násznagy ünnepiesen megkérdte a menyasszony kezét a vőlegény részére, amire a nevezett főtisztelendő gyámtya könyves szemekkel meghatottan választotta s adta beleegyezését a megkötendő frigybe. A polgári anyakönyvezés Hubay Kálmán állami anyakönyvezető előtt megtörtént, a nászmenet a tarczali róm. kat. templomba vonult, hol a szető párt Kákos Endre h.-németi plébános adta össze. Nászaszonyok voltak: Özv. Zimány Kálmáné és Brandstatter Bertalané, násznagyok pedig: Bernáth Béla országos képviselő és Brandstatter Bertalan földbirtokos és főföldtulajdonos. Nyoszolyóleányok és vőfőlegyeként pedig a következők szerepeltek: Vislette Regina, Gedeon János dr.-ral, Suegmayer Irma, Szácsi Kovács Gézával, Schleiminger Adél, Beliczky Istvánnal. Ott voltak még Sándor János m.-zombori és Kovács Sándor kassa-béla plébánosok, Hubay Kálmán és neje, Kerekes Szilárd és neje, Payer Boldizsár és neje, Bravecz Gyuláné urnó, Szabó Róza k. a., Führer Gyula, Vislette Gyula, Zimány Géza, Brandstatter Béla és még többen. Az egyházi szertartás után igen gazdag vacsora következett 50 terítéssel, s majdnem három óra hosszáig tartott. Pohárköszöntőket mondták: Bernáth Béla országos képviselő, a házaspárra, — Kákos Endre plébános a házaspárra, — Sándor János plébános, igen élces epizóddal, szintén a házaspárra, — Vislette Gyula az örömszülőkre és a házaspárra, — Führer Gyula a nász népre, végül Gedeon János házigazda az eskető papra. — Majd a Sándor cigányprimás szerencsi első zenekarának közreműködése mellett a fiatalok tánca perdült, s a kifogyhatatlan jó kedv, mit még a régi finom borok is elősegítettek, egész reggeli 6 óráig tartott. — Az egymást szerető boldog párt kísérje az ég áldása!

(Halálkozás.) Tóth Ferenc deregnyői lelkész, a f. zempléni ev. ref. egyházmegye nagyrédmű tanácsbírája, 74 éves korában, szívveléletes következtében elhunyt. Amily nyugodt volt élet, oly hirtelen történt halála. Hol szent foglalatosságait végezte, ott érte boldog végezte: a templomban. Midőn ugyanis e hó 9-én, a vasárnap délelőtt tartott istenitisztelet alkalmával urvacsorát akart osztani s egyházi beszédének első részébe kezdett, a gyülekezet legnagyobb megdöbbenésére az életerős ember a szőszék párkányára hajtá ősz fejét s ajkai suttogva rebegék a végzetes szót: Amen. Ez volt utolsó szava. Többen hozzá siettek s úgy vitték lakására, hol 10-én éjjel után 1 órakor kilehelte nemes lelkét. A megboldogultnak hült tetemét f. hó 11-én délután 3 órakor adták át az örök éj birodalmának A temetésen, melyen az elköltözöttnek bánattól esujtott hívei, a vidéki úri közönség a környék papjai és tanítói szép számban jelentek meg, a gyászbeszédet Hutka József bánóczi lelkész tartotta; a sírnál Horkay Bertalan, abarai lelkész bucsuzott el megható szavakban az elhunytól. Az abara vidéki tanítói és a deregnyői énekkar gyászdalokat énekelt. Halálát gyermekei s kiterjedt rokonság gyászolja. Halálával pótolhatlan veszteség érte az abara-vidéki tanítói énekkart is, melynek a megboldogult 22 éven át elnöke, éltető ereje volt. Béke lengjen nyugvó póriai felett, emléke legyen örökké áldott!

(Gimnáziumi és polgáriskolai) tantárgyakat alaposan tanít és két vidéki tanulóknak teljes ellátást ad Wiener József kepes. polg. isk. tanító.

(Gyújtogató villám.) Még f. hó 8-án délután nagy zivatar vonult el Vajdacska község felett. A villám lecsapott, felgyújtott egy lakóházat, melynek teteje a nagy zápor dacára leégett. A villámcsapás helyétől pár méternyire volt két leánynak semmi baja nem történt.

(Okleveles jegyző) kiségitőül pár hónapra, valamely irodai alkalmazást vállalna. — Bővebben: a kiadói hivatal.

(Intőpélda.) Az a borzasztó katasztrófa, melyet Pécsen e napokban a dinamit és a löpor felrobbanása a városházán és környékén előidézt, aggasztólag figyelmeztet bennünket arra, hogy a rendőrséget önként értetődő kötelességének teljesítésére (ha még eddig nem tette volna) emlékeztessük. Különben nem is kell menni egész Pécsig. Ott van a n.-mihályi szomoru eset, ahol egy üzletben 16 hordónyi petróleom gyuladt meg s robbant föl, okozva rémitő nagy ijedelmet a közönségnek, szerencsére csakis ijedelmet, mert a mérhetetlen néválni akart, katasztrófászerű veszedelmet sikerült nagy erőfeszítéssel lokalizálni. — Igaz, hogy a példabeszéd szerint a magyar ember csak a maga kárán szokott tanulni; de mi mégis csak abban a véleményben vagyunk, hogy az ujhelyi rendőrségnek mégis csak intő példát szolgálhatna kicsiben a n.-mihályi, nagyban a pécsi szomoru eset.

(110 éves asszony) hűnyt el e napokban Vécson. A neve Schwartz Menyhértne, szül. Weisz Háni. Egész életében soha sem volt beteg. Halála is úgy következett be leányánál, aki most 78 éves, hogy csendesen elaludt s többé föl sem ébredt.

(Szomoru történet.) Kozmáról írja levelezőnk: Az itteni molnárnak két éves úszója lépében elhullott. Hogy a vesztett fejszének legalább nyele kerüljön, a húst a szegény emberek között eladogatta, de vesztére, mert rá egy pár nap múlva a tulajdonosa pokolvarrt kapott és csak a gyors orvosi segítség mentette meg a haláltól. Nem úgy történt a levélhordónéval, aki megörült az olcsó husnak, vett belőle egy fontot és ez is annyira megártott szegénynek, hogy pokolvar következtében a legnagyobb kínok között kellett kimulnia. Különben Kozmán nem első eset, hogy félig döglött állatoknak a húsát közfogyasztásra eladogatták. Vágó-biztos a községnek, állatorvosa mér-földekre lakik. A községi elüljáróság figyelembe se veszi a dolgot.

(Szülők figyelmébe!) Egy, esetleg két izr. gimnáziumi tanuló teljes ellátást nyerhet özv. Jónásné, Schön Lujánál.

(Gimnáziumi deákokat) szeptember 1-től teljes ellátásra elfogad özv. Zombory Ödonné, közvetlenül a főgimnázium mellett (Klastrom-utca 910. sz. a.)

(Főhívjuk) olvasóink b. figyelmét lapunk mai számának hirdetesí rovatában foglalt luxus lóvásár hirdetésnyre.

(A „Budapesti Napló,«) az ujságírók lapja kelti fel ezidő szerint nemcsak az egész magyar közönség rokonszenves érdeklődését, hanem a külföld figyelmét is. Az a körülmény, hogy egy egész szerkesztőség elhagyja régi lapját s tömören együtt maradva, új lapot alapít, a melynek ő maga a kiadó-tulajdonosa s a melyben tehát a legnagyobb függetlenséggel folytathatja publicisztikai harcait: ez a körülmény még a világtengeren túl is közfigyelmet gerjeszt. Ez az új lap a Budapesti Napló szerkesztőségének közkezdveltségü írói gárdájában a magyar sajtónak legfényesebb neveit egyesíti. A Budapesti Napló első száma Szent-István napján fog megjelenni. A régi szerkesztőség új lapja a legfényesebb kiállítással fog dicsekedhetni s ebben a tekintetben is mintaképe lesz a magyar ujságoknak. Politikai cikkei s politikai értesülései előkelő irányt s a tökéletes megbízhatóság típusát fogják képviselni. Tárcái közül elég megemliteni Abrányi Emil, Lyka Károly, Papp Dániel, Pekár Gyula, Tömörkény István, Szántó Kálmán neveit, hogy jelezzük azt a magas színvonalat, amelyet a Budapesti Napló tárcarovata már eleve biztosított magának. A lap egyéb részei eleven, szellemes és izléses feldolgozásban fogják a nap történetét tárgyalni. A magyar sajtó erre a minta ujságára a teljesen független Budapesti Naplóra szeretettel és büszkeséggel hívjuk fel a hazai közönség figyelmét.

Irodalom.

„Magyarország vármegyéi és városai.« Ez a címe annak a nagyszabású irodalmi vállalatnak, mely, mint anny sok más életrelvő vállalat, az ezredik év hatásának közöni lételét. A Magyarország vármegyéi és városai Magyarország monográfiája akar lenni; vagyis vármegyénkint és nemcsak írásban, de képes ábrázolásban is ösmertetni fogja az egyes vármegye és városi törvényhatóságok területét történelmi, közigazgatási hadtörténelmi, egyházkormányzati, közmivellődési, művészeti, néprajzi, társadalmi, törvénykezési, ipari, kereskedelmi, közgazdasági, természettudományi

Folytatás a II-ik mellékletben.

CSARNOK.

Levél Boszniából.

Jabuka. 1896. aug. 7.

Kedves Barátom!

geológiai, őstörténeti, statisztikai stb. tekintetekben. Evégből, hogy t. i. a legszélesebb látókörben forgolódnó monográfia maga elé tűzött céljának megfelelhessen, a hazai szaktudósoknak egész légiója támogatja, kiknek, ugyszintén a vidéki szakmunkatársaknak közreműködésével Sziklay János dr. és Borovszky Samu dr. intézik a szerkesztésnek nem könnyű feladatát. Annyi sok, vagy 120—150 munkatársnak dolgozatát úgy belső, mint külső összefüggésében egyöntetűvé stilizálni, bizony már csak ez az egy kiváncsosság igen terhes mozzanat a szerkesztők feladatában. — Előttünk van a műnek első kötete: *Abauj-Torna-vármegye és Kassa* leírása, nagy nyolcadretű iven 552 lapra terjedő vaskos kötet, több mint 400 képmelléklettel a szöveg között és a fejezetek végén. — Kiváló érdeklődéssel lapozgattuk végig a klasszikus szép művet, melyhez ragyogó stílussal a bevezetést, *Jókai* Mór írta. Az általános hatás, mit a műnek látása reánk gyakorol, elbájoló. Ilyen pazar fény nyel míg alig bocsátottak ki irodalmi terméket a művelt magyar olvasóközönség számára. Úgy a külső dísz, mint a belső tartalom előkelősége tekintetében mindjárt az *Oszták-Magyar Monarchia* c. irodalmi vállalat mellett foglalhat helyet. — Az előttünk fekvő I. kötet, mint már mondottuk is, *Abauj-Torna vármegye és Kassa* szab. kir. város monográfiáját tárgyalja ugyan, de azért, kivált pedig arkeológiai, geográfiai, heraldikai s főleg hadtörténeti tekintetben sok-sok érdekes vonatkozással bir Zemplén-vármegye irányában és azért ajánljuk, sőt a legmelegebben merjük ajánlani vármegyénk művelt nagyközönségének pártfogásába is az arra nagyon érdemes művet, melynek egységes tanulmányozását nagyban elősegíti az a gazdag, pontos Név- és tárgymutató, mely az 559—579 lapon a mű végéhez van csatolva. — Kár, hogy a hatalmas műnek egyes fejezeteinél a forrásművek nincsenek fölemlítve, sőt nincsenek is kellően kihasználva (pl. *Kassa* történeténél a *Bély* Mátyás följegyzései, melyek *Váhyi* András kolosszális művében („Magyar Országok Leírása“ *Kassa* vezérszó alatt vannak), hogy imitt-amott sajnálatos sajtóhibák maradtak kiigazítatlanul (pl. a 115. lapon *Rothly* Orbán I. *Rákóczy* Gy. fejedelem híres tábornoka *Rott*-nak van nevezve) — hogy egy-két illusztráció (pl. a *Zágróczky* képe) gyarló technikai kivitel. No de mindezek aprólékos fogyatkozások a hatalmas alkotásban, melynek folytatásához kitartást, sikert kívánunk a lelkes szerkesztőknek és az áldozatrakész kiadónak, az „Apolló“ irodalmi részvénytársaságnak. — A kötet ára 6 ft. Megrendelhető *Lövy* Adolf könyvkereskedőnél S.-A.-Ujhelyben, ahol tüzetesen végig is lapozgathatják és így a megrendelni szándékozók maguk alkothatnak maguknak képet a műről, melyet mi itten, terünk és időnk kimért volta miatt, csak futólagosan és felszínesen ösmertethettünk.

„A büntető jog alapja.“ Tanári széklőgláló értekezés. Irta és 1895. szept. 7-én a sárospataki ev. ref. főiskolának tanévet megnyitó ünnepségén felolvasta *Finkey* Ferenc dr., képesített egyetemi magántanár, köz- és váltóügyvéd, a s. pataki jogakadémianak rendes tanára. Külön lenyomat a s. pataki ev. ref. főiskolának 1895/96 évi értesítőjéből. Az 1—34 lapra terjedő s garmondnyomású füzet ára 20 kr. Kapható a szerzőnél. — Ajánljuk a szakirodalom barátainak szives figyelmébe.

Egyesületi élet.

A homonnai kaszinó-egyesület évi tisztújító közgyűlést a múlt december hó helyett f. hó 8-án tartotta meg. E rendkívüli körülmény oka a közszerepben és köztisztviselőben álló kaszinói elnök, *Harashty* Miklós főszolgabírónak hosszas és súlyos betegsége volt. — Miután a fürdőhelyről immár egészségben visszatért elnök élénk éljenzések közt az elnöki széket eloglalta és a közgyűlést megnyitotta, köszönetet mondott a kaszinónak az irányában tanúsított ama figyelméért, hogy tekintettel az elnök betegsége, egészségének helyreállításáig a rendes évi decemberi közgyűlést elodázni elhatározta. Ezután beszámolt a tisztikar működéséről és örömmel konstatálta az egyesület *örvendetes fejlődését*, különösen kiemelve a *könyvtár tetemes gyarapodását*. A tisztikarral együtt a bizalmat megköszönve, mandátumaitat visszatesszik a közgyűlés kezeibe. Az új választás megejtése előtt *Peltsárszky* Lajos gazdának (pénztáros), a lelkiismeretes safárnak a fölmennyé egyhangúlag megválasztották. — *Grünblatt* J. dr. korelnök a kaszinó-örömét fejezve ki *Harashty* főszolgabíró felgyógyulása fölött, őt szívből üdvözölve, felszólította a közgyűlést a tisztújítás megejtésére. Egyhangúlag elnökké ismét *Harashty* Miklós kiáltott ki, al-elnök lett *Kelemen* Kálmán ügyvéd, titkár ismét *Moskovits* Ervin dr. ügyvéd. Ugyszintén újból megmaradtak tisztjeikben: *Kováts* József könyvtáros és *Peltsárszky* Lajos pénztáros. A választmányba új tagként a Homonnáról eltávozott *Szőllősy* J. helyébe *Rév* Ödön főmérnök lépett be. A közgyűlés az elnök életével ért véget. r. l.

Becses soraidat olvasva, nagy örömmre szolgált annak tapasztalata hogy az együtt töltött kellemes napokra még mindig szívesen emlékszel vissza. — Bizony, bizony tán az egész életben legszebb a gondatlan ifjuság szép emléke.

Már rég akartalak pár sorral fölkeresni, azonban a legutóbbi levelemben is már kifejtett ok miatt tartózkodtam tőle; de most, hogy aggodalmamat eloszlattad, engedd meg, hogy becses lapodban e soroknak kis helyet kérjek.

Amint a múlt ősszel lejtöttem, avval a reményvel voltam eltelve, hogy műveletlen zord vidékre jöve, vad bőségesen lesz s tehát szép vadászatokra van kilátásom. Zord vidéket, műveletlen népet találtam, az igaz; de vadat — vajmi keveset.

Különös e vidék jellege! 1000—2000 méter magas, 2—3 mérföld széles hegyhátak s ezek mentén húzódó 800—1600 méter mélységű szűk völgyek majdnem függőleges oldalfalakkal, melyen csak a „muli“ — e vidék egyetlen közlekedő eszköze — képes nagy fáradsággal le és fölmászni. A talaj mindenütt sziklás, sok helyütt kopár Karszt. Ahol még a törökök fonák gazdálkodása az erdőségeket el nem pusztította, ott remek őserdők is találhatóak. A nép a völgyek tágulásaiban szegényes és szennyes városkákban verődött össze; azonban a hegyek gerincei és lejtői se néptelenek ám. Jóllehet lakóik zárt falvakba nem csoportosultak s első pillanatra csaknem kihaltak látszanak a sziklák régiói: mégis sok nép lakozik rajtuk, ha jobban szemügyre veszi az ember. Minden 8—900 lépésre találsz egy-egy „kucsát.“ Apró faviskók ezek, egy-két gazdasági épülettel lakóhelyül szolgálva egy-egy családnak és néhány darab juh, kecske s szarvas marhának. Ugy látszik, hogy míg a török rablások a magyar Alföldön a lakosságot csoportosulásra készítették az egyes nagy falvak s városokban: e hegyes vidék lakói épp ellenkezőleg sziklás hegyeik közé elszéledve igyekeztek kitérni üldözőik elől.

E majorságok négy lábú lakói aztán a körül fekvő pár holdnyi területen legelészve vajmi kevés nyugalmat engednek a vadnak. Így van ez itt a kopár Karszt szikláin, valamint az őserdők titkos mélyében; minden 8—900 lépésre egy-egy ilyen kis majorság.

Nem csoda tehát, ha dacára annak, hogy csaknem mindennap vadászatot vagyunk, sőt néhány társas vadászatot is rendeztem, még pedig a legvadabb területeken, mult ősz óta: 5 nyul, 70 db. vadgalamb, 2 császármadár s mintegy 300 db. fenyves madár, meg 6 keselyű-féle ragadozó került terítékre.

Hát bizony ez vajmi kevés, főként ha tekintetbe vesszük azt, hogy mily fáradságos e sziklás vidéken az utánjárás. A terep kuszább jellege hozza magával, hogy futóvadra csak is a kopozás bir kilátással az eredményre. E nemében a vadászatnak aztán a törökök bámulatos kitartást tanusítanak. Képesek 6—8 óra hosszat egy és ugyanazt a nyulat heccelni hegyről le, hegyre föl mindaddig míg csak puskavégre nem kerül; avagy egy helyben 3—4 óra hosszat csikorgó hidegben is elállni, lesve a fölvert nyulra, melyet hasonló kitartással bíró kutyaik hajtanak hegy-völgyön keresztül.

Érdekes mulatság itt a galamb-vadászat is. E madarak u. i. a Karszt barlangjaiban tanyáznak, honnan reggel csapatostul vonulnak a völgyekben elterülő vetésekre; este pedig egyenkint szállingóznak onnan haza. Ez időtájt tehát az ember lesbe ül a barlang közelében, honnan aztán pompás lövés esik a teljes röptükben távozó, vagy hazatérő madarakra; nagy előnyére szolgál a lesben ülő vadásznak ilyenkor ez állatok gondatlan természete, valamint a családhoz és fészkekhez való rendkívül erős ragaszkodásuk is.

A multkor délután, amint egy ilyen barlanghoz közeledtem, egy pár galambot vettem észre a nyílásnál; jól célzott lövéssel sikerült az egyiket elejtenem, míg a másik elillant ugyan, de csak hogy pár másodperc múlva visszatérve párja után nézzen; dacára annak, hogy az előbbi lövés színhelyén teljesen szabadon álltam, ugyanannak a helynek vette röptét, hol párja imént elesett, a következő lövés után valósággal a szeretet martírjává levén ily módon.

Kora tavasszal és az ősz folyamán a völgyek mentén mindenféle vízmadár húzódik második honába, u. m. gém, daru, vadlud, kócsag; sőt egy alkalommal fekete gólyát is észleltünk. A vad kacsák itt is telelnek olyan folyók s patak mentén, melyeket a tél fagyja folyásuk gyorsasága miatt nem képes kéreggel bevonni. Szalonka tavasszal igen gyéren van s huzni itt nem is szoktak; ősszel azonban 1—2 hónapot

töltenek a völgyi füzésekben s ez időtájt a buzsirozás meglehetősen eredménnyel jár. A fűrjállomány igen jónak ígérkezik ezen az éven. A nemesebb vadfajtákból őz nagyon kevés van; fajd és császár-madár inkább akad. (Sajnos, a fajddüregést e tavasszal, szolgálati körülmények bőzbejötté foytán, nem élvezhettem.) Néha napján egy-egy kóborló fakasnak is hire kél; sőt a napokban egy este egy közelünkben fekvő juhkosárba tört be, honnan állítólag egy bárányt el is rabolt.

A rókák vadászata, bár elég szép számmal vannak, nagyon bajos e terepen éspedig azért, mert sok a sziklatarepedés és üreg, hol csakhamar biztos menedékhelyet találhatnak a kopók üldözése elől; legbiztosabban kézre kerithetők lesből dög mellett, azonban kizárólag csak télen; ami bizony, tekintve az itteni rendkívüli hidegeket, 1300 méter tengerszine fölötti magasságban vajmi veszedelmes mulatság.

Mindezek után lehet mondani, hogy e vidék vadállománya meglehetősen választékos és sok fajtájú; az egyes válfajok azonban — a galamb és fenyves-madár kivételével — igen gyéren vannak képviselve. Oka ennek a már említett szétszórt lakásviszonyokon kívül még az a paradicsomi állapot is, mely szerint minden török már születésénél fogva jogosítva van fegyverviselésre és vadászatra s mivel a vadász törvényeket még hirtől se ismerik, megyen mindenki akkor és oda vadászni, amikor és ahol neki tetszik éspedig a nélkül, hogy a duvadak kiirtására valamely súlyt fektetnének, vagy az egyes vadfajok szaporulásának időszakára tekintettel lennének. G.

Közgazdaság.

Árpavásár S.-A.-Ujhelyben.

A *Zemplén-vármegyei gazdasági egyesület*, indítatva attól a ténykörülménytől, hogy a beérkezett jelentések és tudósítások szerint az egész vármegye területén ezidén az árpatermes minőségileg és mennyiségileg is igen jónak mondható, elhatározta, hogy a folyó év augusztus havában *árpavásárt* rendez S.-A.-Ujhelyben, a vármegyháza kistermében.

A vásár később meghatározandó napon és órákban fog megtartatni.

Az eladni szándékoló árpa-minták ezen az *árpavásáron* közszemlére lesznek kitéve megjelölésével az árnak és az eladásra szánt mennyiségnek. Amiért is tisztelettel felkéri a gazdasági egyesület a t. gazdátársakat, akik erre az *árpavásárra* eladni szándékoló árpamintát szándékoznak küldeni, hogy ezeket a mintákat 5 kilogramm irtartalmu zsákocskákba helyezték és a körlevélhez csatolt *árpavásári bejelentőlap* pontos kitöltésével küldjék a gazdasági egyesület címére S.-A.-Ujhelybe, legkésőbb *augusztus hó 16-ig*; miután a vásárt, amint előre látni lehet, az augusztus hó 20-tól 25-éig terjedő időben lesz valamelyik napon és csakis azalatt a feltétel alatt, ha az *árpavásárra* elegendő eladásra szánt árpát jelentenek be.

Azoknak, akik erre igényt tartanak s eziránt a gazdasági egyesület titkári hivatalát megkeresik, készségesen bocsát az egyesület ilyen árpamintához megkivántató zsacsokkat rendelkezésre. Megjegyezzük itt, hogy az *árpavásáron* eladásra kiállított minta-árpák a vásár befejezése után a gazdasági egyesület tulajdonába mennek át.

Felhívjuk a figyelmét a t. gazdákönzségnek arra is, hogy erre az *árpavásárra* a gazdasági egyesület a müncheni cs. és kir. konzul, a fumei kir. kormányzó, a prágai, brünni kereskedelmi kamarák útján meghívja a külföldi vevőkönzséget, valamint a hazai kereskedelmi kamarák közbenjárásával meghívja a hazai vevőket, nemkülönb a pilseni, kóbányai, kassai, poprádi stb. sörgyárat is.

Ép azért érdekében áll a t. gazdákönzségnek, hogy ezt az *árpavásárt* a lehető legforgalmasabb iparkodjék tenni azzal, hogy eladásra szánt árpáját az egyesületnek a fentebbi határnapig bejelenteni s a mintát beküldeni ne késsék. Ha netán zsákocskát valamelyik gazdatárs nem kapott volna s erre igényt tart: egy levelező

lapon jelezze szándokát és a gazdasági egyesület titkári hivatala postafordultával elküldi azt.

Az eladás akként történik, hogy a bejelentő-lapok alapján, amely bejelentő-lapok kötelező erővel bírnak, készített nyilvántartásban a venni szándékozó a kiválasztott minta mennyiségét és árát megnézi s a megveendő mennyiségre a kötést megveszeli a gazdasági egyesülettel.

Amiért is tisztelettel felkéri a gazdasági egyesület elnöksége az *árpavásárra* eladó árpát küldeni szándékolt t. gazdaközönséget, hogy a gazdasági egyesület elnöksége részére egy szabályszerűen kiállított meghatalmazást is küldjön arra nézve, hogy az egyesület az illető természetű nevében a vevővel a kötést — az ár és a mennyiség megjelölése mellett — megteheti.

A körlevél így végződik: „Tisztelt gazdaközönség! Amidőn a Zemplén-vármegyei gazdasági egyesület a szóban levő *árpavásár* megtartását elhatározta, a közjó iránt tartózkodó kötelességét teljesítette. A nyomasztó gazdasági viszonyok könnyítésére gondolt azáltal, hogy az eladó- és vevőközönség, helyesebben az őstermelők és a sörgyárosok, valamint a terménykereskedők között a közvetlen és gyors érintkezést megteremti, s így az értékesítésben az időt megkiméli; továbbá, hogy a vevő- és eladóközönség az egymás felkeresésével járó költségektől megkíméltesse, a mely költségek kétségen kívül a tiszta jövedelem rovására esnek és hogy végül a nálunk teremni szokott árpát a külföld is megismerje s azt mi export tárggyá tévén: magunkon s viszonyainkon lendíthessünk.“

A vásár napját nemcsak a „Zemplén“ utján, de külön felhívásban is közölni fogja az egyesület elnöksége.

Díjazással egybekötött tényezmarhakiállítás rendez a vármegyei gazdasági egyesület Homonnán, a folyó év szeptember 7. (hét) napján, mely kiállításra már külön levelekben is figyelmessé tétetett az érdekelt gazdaközönség. Itt is fölemlítjük a körlevélből, hogy a földbirtokosok abszolút becsü marháit *diszoklevél*l tüntetnek ki; mert pénzjutalommal csak a papok, tanítók, jegyzők és földmivelők részéről kiállított állatok díjaztatnak.

Vármegyei Hivatalos Rész.

15576. szám. Zemplén-vármegye alispánjától.
10 járási főszolgabíróknak

A József-fi- és Erzsébet-leányváraházban üresedésben lévő alapítványi helyek betöltése tárgyában a nm. Honvédelmi miniszter ur által 40945. szám alatt kibocsájtott hirdetményt az érdekeltek tájékoztatása céljából kiadom.

S.-A.-Ujhely, 1896. évi augusztus 7-én.
Matolai Etela, alispán.

Másolat.

Honvédelmi miniszter: 40945/XIV. sz. Zemplén megye közönségének. — A Budapest székes főváros törvényhatósága által József főherceg ur Ó cs. kir. Fensége honvéd-főparancsnokságának 25-ik évfordulója emlékére, a m. kir. honvédség kötelékébe tartozó vagy tartozott egyének árvái vagy félárvái neveltetésére létesített alapítványi helyek közül a folyó évben a József-fi-árvaházban 2. hely, az Erzsébet-leány-árvaházban szintén, 2. hely kerül betöltés alá, mely helyekre nézve a kijelölés joga, az illetőségre való tekintet nélkül Ó cs. és kir. fenségét, József főherceg urat, illetőleg családjának mindenkor legidősebb férfi tagját illeti meg. — Ezen helyek betöltése céljából az alábbi pályázati hirdetményt bocsátom ki: *Pályázati hirdetmény.* A Budapest székes-főváros közönsége által József főherceg ur Ó cs. és kir. Fensége honvéd-főparancsnokságának 25-ik évfordulója alkalmából s annak emlékére a m. kir. honvédség árvái részére az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül folyó évi szeptember 1-étől a József-fi-árvaházban két hely és az Erzsébet-leányváraházban szintén két hely kerül betöltés alá, melynek betöltése céljából ezennel pályázat hirdetnek. — A József-fi-árvaházba valamint az Erzsébet-leányváraházba való felvétel kellei kép igazolandó. — a) — az hogy a felvételt kérő gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója: — b) — a vagyontalanság: c) — félárváknál t. i. apátlanok vagy anyátlanok, az életben lévő szülő vagyontalansága, — d) — hogy az árva 6-ik élet évét már betöltötte és 10-ik élet évét még nem haladta; — e) — hogy éptestül és elméjű, a himlőn át esett vagy ellene sikerrel beoltott. — Az árva kora és a szülő elhalálása, hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elmebeli állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közhatalossággal hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó. — A kellően fölszerelt bélyegtelen kérvények, melyekben a szüle vagy gyám neve, állása és lakhelye, (város, megye, utolsó posta) 1896. évi augusztus hó 20-ig a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be, a honnan a székes fővárosba le fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur Ó cs. és kir. fenségéhez fognak fölterjesztetni. — Az alapítványi helyek az 1896/7-ik tanév elején lesznek betöltendők s a felvételtől vagy esetleg elutasításról az árvák hozzátartozói a székesfőváros tanácsa által hatósági uton fognak értesített. — Felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy ezen pályázati hirdetményt a törvényhatóság egész területén, a szokásos módon, a legszélesebb körben azonnal tegye közhirré. — Budapest, 1896. évi július hó 27-én. A miniszter helyett: Gromon sk. államtitkár.

801/96. k. i. sz. Zemplén-vármegye számvevőségétől.

Hirdetmény árverésre.

A t. vármegye tulajdonát képező és a t. vármegye székházánál a villamos világítás bevezetése következtében feleslegessé vált petróleom-lámpák (éspedig függő karos, álló asztali és folyosón alkalmazott falilámpák) s ezek szerelvényei, a t. vármegye gazdasági választmányának határozata alapján, nyilvános szóbeli verseny útján el fognak adatni.

Az evégből tartandó árverés határidejéül a folyó évi szeptember hó 1. (első) napjának d. u. 3 óráját a t. vármegye számvevői hivatalos helyiségébe ezennel kitévőm és a venni szándékozókat tisztelettel meghívom.

A lámpák és szerelvényeik venni szándékozók részéről a f. hó 31-ének d. e. 9—12 órájáig Bányász József vármegyei huszármesternél megtekinthetők.

E hirdetmény az árverés napján dobszóval is közzé fog tétetni.

S.-A.-Ujhely, 1896. aug. 8-án.

3—2 Dongó Gy. Géza, főszámvevő.

2157/I. 96. A szinai járás szolgabírójától.
Körözés.

Herskovics Dávid ubjai lakosnak — a nagybereznai hetivásárról haza hajlás közben — egy drb 4 éves daruszörű tehene megszökvén, körözését ezennel elrendelem.

Szinna, 1896. augusztus 7-én.

Kossuth Elek, főszolgabíró.

3357. sz. I. 96. A homonnai járás főszolgabírójától.
Körövény.

Szirmay Pál udvai birtokos istállójából augusztus hó 12-én egy 4 éves világos pej, homlokán csillaggal, herélt csikó elszökött; megtalálása esetén ide jelentendő.

Homonnán, 1896. augusztus 13.

Haraszthy Miklós, főszolgabíró.

Nyilt-tér.

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szark.

Búcsúszó.

Lévára történt pénzügyőri biztossá lett felsőbb kinevezésem, illetve áthelyezésem folytán elmulasztathatlan kötelességemnek tartom mindazon jó ösmerőseim és barátaimtól, kiktől személyesen el nem búcsúzhattam, itt e helyen Isten hozzád-cot mondani. E vármegye területén 16 éves működésem közepette igen sokan voltak, kik öröm és bánatomban egyaránt osztoztak. Ezekhez és hivatali fölfelebbvalóimhoz szól búcsúszavam, kérvén őket hogy tartsanak meg továbbra is jó emlékükből, miként én sem fogom elfeledni azon jó napokat, melyeket körükben töltöttem. Isten áldja önöket!
S.-A.-Ujhely, 1896. aug. 10.

Harsághy Nándor,
pénzügyőri biztos.

Budapest.

Budapest.

VADÁSZKÜRT SZÁLLODA.

Első rangú szálloda a főváros központján.

Lift, villamvilágítás, fürdők, távbeszélő, legfinomabb magyar- és francia konyha, saját termésű borok. Huzamosabb tartózkodásnál 20 százalék árengedmény; teljes ellátás egyezség szerint, mérsékelt árak.

Kammer Ernő,
szálloda-tulajdonos.

A szerkesztő postája.

Sz. K. G. — Köszönjük. Máskor is, mással is szívesen fogadjuk.

G. Benő. Visszaküldöttük Husztra M. Dezsőnek.
L. Szorancs. Frissiben a frisset. A most küldötték már elidősültek. A viszontlátásnak örülünk s intézkedtünk, hogy kivánságát teljesítse a kiadóhivatal.

Több lekéselt küldemény: a jövő számban.

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.

Kiadó-tulajdonos: Ehlert Gyula.

HIRDETÉSEK.

A sárospataki főiskolai kórház igazgató-orvosa

Dr. Kun Zoltán

kipróbált
gyógyszerei

Vérképző labdacso

rózsaszínre cukrozva. Vérszegények, sápkórosak gyengélkedők, görvélykórosak, láztalan tüdőbetegeknek legjobb gyógyszere. 1 üveg labdacso 1 frt 80 kr.

Hurut labdacso

tüdő- és gégehurut, influenza, tüdővész, hideglelés, malária, gumókor ellen igen kipróbált gyógyszer. 1 üveg égyszínkére cukrozott labdacso ára 1 frt 80 kr.

Női betegségek ellen!

Fehér folyás, méhvérzés, hurutos kifolyások ellen leghasznosabb a **Dr. KUN Z.-féle Irrigáló por.** 1 doboz 1 frt 20 kr.

Dentipurin-szájvíz

a legjobb valamennyi eddig megjelent szájvizek között. Kitünő óvszer a ragályos torokbajok ellen. 1 üveg ára 60 kr.

Purpurin-Crème

arc- és kézkenőcsnek meglepő hatása van! 5 nap alatt eltávolít minden foltot s azt bársonyszerűvé, üdítővé varázsolja. 1 tégely 1 frt 20 kr.

Alpesi fenyőillat

az, amivel a beteg- és lakószobák levegőjét átszaturálhatjuk a legpompásabb és legegészségesebb fenyő illatárjával. Ennek használata oly üdítő hogy felülmúlja valamennyi fenyőillatot. 1 üveg 1 frt 20 kr.

Kaphatók az egyedüli készítőnél: **Trstyánszky Károly** gyógyszerésznél Sárospatakon s minden nagyobb forgalmu gyógyszerertárban Főraktárak Budapest: Török József gyógyszerertárban Király-utca 12. sz., Dr. Buday Emil gyógyszerertárban városháztér és minden gyógyáru nagykereskedésben. Ujhelyben kapható **Widder Gyula** gyógyszerertárban.

660/1896. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A bodrogi 10. számú ugynevezett végardói új átvágás létesítése céljából 89313-9 m³. I. és II. rétegbeni földmunkának vállalat útján leendő biztosítása céljából a s.-a.-ujhelyi folyammérnöki hivatal helyiségében **folyó évi augusztus hó 27-én délelőtti 10 órakor** nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A szóban forgó munkálat tervezete, valamint a kötendő szerződés mintája és az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a s.-a.-ujhelyi m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott egyszerűsmind az ajánlati minta is megszerezhető.

S.-A.-Ujhely, 1896. augusztus hó 14.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

Van

utánzótt „TOKAJI COGNAC.” Ezek ugyan nagyon olcsók, de ép oly rossz szak és így még a legkisebb összeget sem érik meg. — Eme értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők, mert:

1) nem az egyedüli és csakis Tokajban létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEI** nincsenek ellátva.

BEJEGYZETT
AZ ELSŐ TOKAJI

TOKAJBAN.

VÉDJEJEGYE
COGNAC-GYARNAK

Valódi csakis

TOKAJI COGNAC

TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEL
AZ ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893—1894. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyítja
725,130 liter bort dolgozott fel.

Fenti eredeti Tokaji Cognac kapható: minden nagyobb fűszer- és
csemege-kereskedésben és gyógyszerárakban.

308/96. végr. szám.

Árverési hirdetmény.

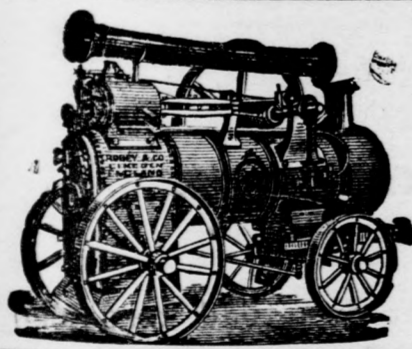
Alóli bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-mihályi kir. járásbíró 1896. évi 4490. számú végzése következtében Dr. Breuer Miksa ügyvéd által képviselt Ifj. Balogh András és társai javára Pajkossy Antal ellen 6295 frt és járulékaik erejéig fogantatott biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 745 frtra becsült tehének, borjúk, lovak és csikókból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagy-mihályi kir. járásbíró fenti számú végzése folytán 6298 frt tőkekövetelés erejéig Falkus község bírájának házában leendő eszközésére 1896. évi augusztus hó 28-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt N.-Mihályon, 1896. évi augusztus hó 12. napján.

Gál Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

LESZIH MIKSA UTÓDAI

SZILÁGYI és DISKANT

"gazd. géppára és gépraktára"
MISKOLCZON.

Zsolczi-kapu, Leszih-féle ház.
(Alapított 1863-ik évben).

Szab. Leszih-féle

Victoria terményrosta

Ajánlja különféle nagyságu m. kir. szab.

Leszih-féle **VICTORIA** terményrosta

combinálva **zsákoló készülékkel** vagy anélkül, kitűnő cséplőgépeit, vetőgép, szecsavágó, repavágó, kukoriczamorzsoló, konkolyválasztó, egyszerű, valamint könyökszerkezetű borsajtót, kútszivattyút stb.

Szakszerű külföldi s hazai jeles telepeken szerzett tapasztalataink folytán s közvetlen saját vezetésünk alatt készítünk és elvállalunk mindennemű gyári berendezést, mű- és sima-örlésű malmok felszereléseit, hengerszék, turbinák, gőzgépek, petroleum-, gőz- és gázmozgatók, villanyvilágítás, erőátvitel, telefon, szobacsengő, villámhárító, gőz-, zuhany- és kádfürdők, vízvezeték s angol closteték berendezését, tűzmentes pénzszekrények készítését és javítását, amerikai northon kutak leverését, malomhengerek rovátkolását stb.

Raktáron tartunk különféle géprészeket, gépszíjat, gépolajat, parkét viaszot stb. garantirozott minőségben.

Ugy az épített s építész uraknak ajánljuk raktárunkon levő Dunkel V. K. kassai m. kir. szab. parquettgyár s a Felsőmagyarországi épít. részv. társ. kassai keramitgyár készítményeit kitűnő minőségben.

Számos rendelést kérünk s árjegyzékkel készséggel szolgálunk

Leszih Miksa utódai **SZILÁGYI ÉS DISKANT**
gazd. géppára és gépraktára.

Egészséges fiuk, jó családból, tanonczul felfogadtatnak.

Gépész

ki nagyobb uradalomban 12 évig működött, gépészi állást keres; malombani alkalmazásnál a vámolást is elvállalja. Czim: a kiadóhivatalban.

Azonnali alkalmazást nyerhet egy tisztességes, a jegyzői teendőkhöz összes, *különösen adóügyben önálló jártassággal bíró segédjegyző*, 15 frt havi fizetés, koszt, kvártély mellett a *málczai körjegyzőnél*. Mosás és ágyneműn kívül.

Dutkay István,
körjegyző.

13226/á 96. szám.

Árverési hirdetmény.

Zemplén-vármegye árvaszékének 13226/96. számú határozata folytán ezennel közhírré tétetik, hogy kiskoru Polsch János és András. Sztankóczi Jánosné szül. Polsch Julia, Tokaji Nagy Kálmáné szül. Polsch Katalin és kiskoru Steiner Andor, Hugó és Zoltán tulajdonát képező nagy-toronyai 158, 308. és 20. sz. tjkvben (322—324), 324/b, 335. és 67—69. hr. számok alatt felvett belső-ég s azon levő épületek a helyszínén Nagy-Toronya községében 1896. évi augusztus hó 22. napjának d. e. 9 órájkor, — továbbá kiskoru Polsch János és András tulajdonát képező s.-a.-ujhelyi 2937. sz. tjkvben foglalt rétbeli ingatlanság, Zemplén-vármegye árvaszéke tanácsstermében S.-A.-Ujhelyben folyó 1896. évi augusztus hó 24. napjának d. e. 9 órájkor — és végül a kis-azari 70. sz. tjkvben 124 hr. sz. alatt foglalt s kiskoru Polsch János és András nevének nemkülömben Polsch Katalin, Polsch Julia, kiskoru Steiner Andor, Hugó és Zoltán nevének álló, valamint Steiner Antal, Weber szül. Steiner Mária, Greczmacher szül. Steiner Laura és Steiner Sámuel nevének álló belsőség azonban vétel útján Polsch Lajos örököseit kiskoru Polsch János és Andort megillető erdőterület s azon levő összes faanyag a helyszínén, Kis-Azar községében folyó 1896. évi szeptember hó 10. napjának d. e. 9 órájkor a község házában nyilvános árverésen elfognak adatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt az árvaszéki jegyzői hivatalban és a helyszínén a községek házában megtekinthetők.

Kelt Zemplén-vármegye árvaszékének S.-A.-Ujhelyben, 1896. évi augusztus hó 12-én tartott üléséből.

Karsa Ferencz,
h. elnök.

Alsó-Bereczkiben, a néhai Olcsváry György-féle mintegy 130 holdnyi birtok, lakás és nagy belsőséggel eladó. Értesítést ad Vitányi Bertalan ügyvéd Szerencsen.

Tk. 3007/96. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A homonnai kir. járásbíró mint tkkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy ifj. Schuster Alajos rehatatónak Schuster Alfréd végrehajtást szenvedő elleni 305 frt 42 kr tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a homonnai kir. járásbíró területén lévő Izbugya-Béla község határában fekvő az izbugya-béla 5. sz. tjkvben A. I. 2—6, és 9—22. s. sz. alatt foglalt ingatlanokból 1/4 részben a B. 5. s. sz. alatti Schuster Alfrédot illető jutaléokra az árverést 538 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1896. évi október hó 12. napján d. e. 9 órákor Izbugya-Béla községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 53 frt 80 kr készpénzben, vagy az 1881. LX. törvény 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a homonnai kir. járásbíró mint tkkvi hatóságnál 1896. évi július hó 17. napján,

Rátky, kir. aljbíró.

BUDAPESTI NAPLÓ.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A Pesti Napló főszerkesztője, felelős szerkesztője és valamennyi dolgozó-társa július 30-ikán megválttától az újságtól és még augusztus hónap folyamán új politikai napilapot indít

BUDAPESTI NAPLÓ

czimen.

A **Budapesti Napló** már első számával a magyar közönség régi barátja gyanánt fog az ország elé lépni, mert a szerkesztőség elveit, szellemét, irányát, hangját magával hozta és olyan újságot ad az olvasónak, amely a magyar szabadelvűség, a nemzeti politika, a magyar társadalom, a magyar gazdálkodás szolgálatában, az európai sajtó organumai körében a legelső sorban kíván helyet a maga számára stíljének előkelősége és zsurnalisztikai tökéletessége következtében.

A Budapesti Napló főszerkesztője: **Vészi József.**

A Budapesti Napló felelős szerkesztője: **Braun Sándor.**

A Budapesti Napló belső dolgozó-társai:

Abrányi Emil
Clair Vilmos
Cerri Gyula
Erős Gyula
Fái Béla
Gergely István

Holló Márton
Horváth Elemér
Janovics Pál
Dr. Kovács Jenő
Lyka Károly
Márkus József

Merkl Adolf
Papp Dániel
Pekár Gyula
Dr. Soltész Adolf
Sváb Tivadar.

Vezércikkírói a legkitünőbb politikusok. Tárczairói kiváló novellisták, művészek és műbírálok.

A **Budapesti Napló** politikai rovata találkozó helye lesz Magyarországnak legillusztrisabb publicistáinak. **Tárczarovata** tükre lesz a magyar irodalomnak és nagy figyelemmel fogja kísérni a külföld irodalmi terméseit is. **Újdonsági rovatának** frissesség, elevenség, jól értesültség lesznek a jellemvonásai. **Művészeti rovata** a legmagasabb esztetikai törvények és a művészet igaz szükségleteinek megfelelőleg készül. **Távirati rovata** hűségével és kimerítő információival fog kitűnni. **Közgazdasági része** alapos értesüléseivel, bő informatív anyagával és megbízhatóságával a magyar közgazdaság érdekeinek hűséges barátjává szegődik.

A BUDAPESTI NAPLÓ kiadótulajdonosa: a BUDAPESTI NAPLÓ szerkesztősége.

Előfizetési feltételek:

Egész évre — — — — —	14 frt.		Negyedévre — — — — —	3 frt 50 kr.
Félévre — — — — —	7 ,		Egy hónapra — — — — —	1 , 20 ,

A ki most legalább negyedévre előfizet, a **Budapesti Naplót** szeptember 30-ig (az évnegyed kezdetéig) **díjtalanul** kapja, most teljesített előfizetése tehát az **október—decemberi évnegyedre vonatkozik.**

Mutatványszámokat kívánatra nyolcz napig ingyen küld

a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatala:
Terézkörut 41-ik szám.

Benczúr Testvérek cémentgyára

Mogyoróskán,

(Zemplénm., posta helyben)

ajánl Portland és Román-cémentet, padló és járdalemezeket legjobb minőségben.

 Kiszonteladók kerestetnek.

Nagyságos Szirmay Pál ur udvai gazdaságából 23 kos, 186 anya, 90 ürü, 110 idei bárány finom gyapjas birka juh eladó. Venni szándékozóknak felvilágosítást ad

Pánthy Lajos,

gazdatiszt
Udván Zemplénm.

Szőlő eladás. Sátoralja-Ujhely város határában, e város belterületét közvetlenül érintő, a „Dörzsik“ nevű dűlőben levő 3 katasztrális hold terjedekű, legjobb termő talaju, igen szép fekvésű **szőlőmet**, mely jó részben már **rigolirozott** és ripáriában **oltott** kitűnő szőlőfajokkal beültetett, **eladóvá** tettem. Venni szándékozók hozzám fordulni sziveskedjenek.

B. Farkas István,

szőlő-tulajdonos

Kassán, Kossuth Lajos-utca 27. sz. 3.

A lótenyésztés emelésére alakult részv.-társ.

Budapest „Tattersall“

(külső kerepesi-ut 17-19. a keleti pályaudvar leszálló oldalával szemben)

folyó év október hó 4, 5, és 6-án

luxus lóvásárt

rendez.

Bejelentések **szeptember 15-ig a „Tattersall“ titkárságához** intézendők, honnét kívánatra bejelentési lapok a hátlapjaikon foglalt vásárszabályzatokkal egyetemben bárkinek megküldetnek.

Katalogusok szeptember hó 20-tól kaphatók.

Az igazgatóság.

FELSŐ KERESKEDELMI TANINTÉZET NAGY-VÁRADON.

Az országos kereskedelmi akadémiákkal egyenrangú és jogú szakiskola. All 3 osztályból. **Nyilvánossági és egy évi önkéntességi joggal felruházva.**

A nagy-váradai kereskedők új és fényesen berendezett palotájában, **előkelő családok** fiai részére a modern szakképzés minden követelményeinek megfelelően berendezett

INTERNÁTUSSAL.

Végzett növendékek a bel- és külföld legnagyobb vállalatainál helyeztetnek el.

A tanév 1896. évi szeptember hó 1-én nyílik meg.

Prepper N. János,
igazgató.

A Velimi világ-kávè

válogatott czigória gyökérből készült

legjobb pótkávè

a kávének gyönyörű színt és kitűnő zamatot kölcsönöz.

Jóság és takarékoság tekintetében az összes pótkávèkat felülmulja, minek folytán rövid idő alatt a tisztelt magyar gazdaszonyok kedvencz pótkávèjává lett.

A velimi világ-kávè

$\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{10}$ kilós szívárványszínű fadobozokban és csomagokban készült.

Védjegyünk 2 angyal és egy globus.

A Velimi világ-kávè kapható minden jobb fűszerüzletben.

Mélyen tisztelt háziasszony!

Kérjük a kitűnő velimi világ-kávét megkísérteni.

A magyar általános kőszénbánya részvénytársulat Budapest, V., Erzsébet tér 19.

Különös figyelmébe ajánlja

a t. cz. közönségnek, **gatlakodóknak**, valamint gőzmalmosoknak, szeszyárosoknak, téglá- és mészetőknek és egyéb iparvállalatoknak szoba- és kazán fűtéshez kiválóan alkalmas

akna-, cséplési-, koczka- és darabos szenét

királdi és sajó-szent-péteri bányáiból legjutányosabb áron, egész kocsirakományokban, minden állomásra szállítva.

Bereg-, Zemplén-, Ung- és Ugocsa-megyei képviselője:

BRÓDY SÁNDOR urnál **UNGVÁRON.**

Keil Alajos-féle

PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Glasur)

legkitűnőbb mázó-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr
1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képek stb. bearanyozására. Egy kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.
1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kapható:

BEHYNA TESTVÉREKNÉL, S.-A.-UJHELY.

A Bpesti „Nádor“ gyógyszer-tár nélkü-lözhetlen gyógyszerei.

Köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál, a torok és légzési szervek minden bajánál:

Egger mellpastillái

1 doboz 25 kr. és 50 kr.

mely számos érmeikkel lett kitüntetve.

Mindenféle gyomor-bajknál ajánlatos:

Egger sódapastillái

1 doboz 30 kr.

Enyhe vértisztító és gyomor-erősítő hatásának előismert felülmulhatlan szer székrekedésnél:

Egger Cascara Sagrada Pastillái

1 üveg ára 50 kr.

Felülmul minden ez ideig használatban álló csukamáj olaj készítményeket, szagtalan kellemes ízű, könnyű emészthetőségű kitűnő táp és gyógyerejű az

Egger-féle Csukamáj Emulzio

próba üveg 35 kr. egy üveg 70 kr.

Az arcbőr üdeségének előmozdítására és fen tartására teljesen ártatlan anyagokból előállított, máj-foltok, szeplő s az arcbőr mindennemű kitérészei ellen legsikeresebben használható az

Egger Párisi Crème

próba tégely 50 kr. egy tégely 1 frt.

Nélkülözhetetlen szer dohányzóknak, a szájnak igen jó ízt és a leheletnek fölültöbb kellemes szagot kölcsönöz az

Egger Royal Cachau

próba boríték 15 kr. 10 boríték 1 frt.

Kaphatók minden gyógyszer-tárban, S.-A.-Ujhelyben: **Widder Gyula, Kincsesy Péter és Cs. Buday Akos** urak gyógyszer-tárjaiban, valamint **Egger A. fiai „Nádor“** gyógyszer-tárjában Budapest, Váci-körút 7. sz.

Gyors és biztos hatású külszer

„MIRACULIN“

köszvény, csusz, rheuma, ideges fog- és fejfájás, izommerevség stb. ellen.

Egy üveg ára 1 frt.

Kapható a készítőnél:

Baruch Gyula

gyógyszerésznél Miskolczon; — továbbá S.-A.-Ujhelyben **Widder Gyula** és **Kincsesy Péter** urak gyógyszer-tárjában.

Főraktár: **Török József** úr gyógyszer-tárjában Budapest, Király-utca 12. szám, továbbá az összes fővárosi és vidéki gyógyszer-tárakban.

Tanuló

jó házból való, legalább 2 gymn. vagy polgári iskolát végzett, kerestetik a honnani dohány-főtőzsdé és fűszer kereskedésbe **azonnali** belépésre.

As.-a.-ujhelyi határban levő és a róm. kath. plébánia tulajdonát képező birtokban az 1896-97. évi vadászati jog bérbeadó.

A feltételek iránt értekezhetni **Grosz Ignác** esőrgői bérlőnél.

IRIS-CREME

a legkitűnőbb s legkiválóbb arczkenőcs, mely a test finomságát előmozdítja s azt bársonyszerűvé teszi. Legrövidebb idő alatt elmulaszt minden tisztatlanságot az arczról u. m. pattanásokat, mitesszert, májfoltot stb.

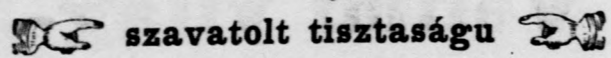
Egy tégely ára 1 frt.

Kapható S.-A.-Ujhelyben kizárólag csakis **WIDDER GYULA** gyógyszer-tárjában Wekerle-tér.

Ugyanott valódi

LILIAM-ARCZKENŐCS is kapható.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre van szerencsénk ajánlani

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb
díjakkal
kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal
és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatatlan minden talajra alkalmas trágyaszor különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatása az összes gabbanművek, kapás és olajnövények, lóhere és lucerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmúlja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Árjainlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgálunk.

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviselője
a magyar korona országainak területén

Kalmár Vilmos, Budapest, Erzsébet-körut 34. sz.

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

VÉRTES gyógyszerész-féle

használatban a leghatásosabb

Egy üveg 1 és 2 korona.

Kapható:

Gyógytárakban, drogueriákban és fűszerkereskedésekben.

Továbbá ajánlatnak a „Sas-gyógytár” világhírű gyógyszerei u. m.: Dr. Heffel-féle gyomor eszencia, Dr. Heffel-féle vértisztító labdasok, Bánati növény-nedv, Herkulesfürdői kőszényszer, Injectio és capsulae végteles stb.

Kapható: S.-A.-Ujhelyben: WIDDER GYULA úr gyógytárában, valamint közvetlen: Vértés Lajos, Sasgyógytárában, Lugos.

Van szerencsénk a nagyérdemű szénfogyasztó közönség tudomására hozni, hogy

köszénbányáinkat

a m. kir. állanvasutak BARCZIKAI állomásával rendes nyomtávu első rangú vasut által összekötöttük, minél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a n. é. szénfogyasztó közönség igényeit úgy a pontos szállítás, mint a szén kiváló minősége, valamint annak jutányos árai tekintetében teljes mértékben kielégíthetjük.

Szíves megrendeléseiket alólírott czímen kürrjük eszközölni:

Barczikai köszénbánya vállalat
Szalkai és Társai.

Posta, távirtda és vasuti állomás: Barczika.

AZ „AGRÁRIA”

bankforgalmi intézet

(a Hollandiai hitelbank főképviselősege)

Budapesten, VIII. Kerepesi-ut 73. sz.

Fennálló jelzálogi kölcsönök bélyeg- és illetékmentes konvertálását 3½-4%-os, 5-60 évi törlesztéses kölcsönökre elvállal és ezek, valamint új kölcsönök elnyerése iránt levélbeli tudakozódásokra is készséggel minden megkívánt felvilágosítást ad.

200 frton aluli ügyek el nem fogadtathatnak.

Levél és sürgőnyezim:

„AGRÁRIA” Budapest Kerepesi-ut 73

„BÁRÓ HIRSCH MÓR”

jótekonysági és önszegélyző-egyesület

törzstagjait és ezek hozzátartozóit betegség esetén orvos kezelésben, gyógyszerek kiszolgáltatásában és a törzstagot heti 5 frt pénzsegélyben részesíti, továbbá a törzstag elhalálása esetén hátramaradott családjának az alapszabályokban megállapított feltételek mellett az A) osztályban 1200 frt, a B) osztályban 600 frt, a C) osztályban pedig 300 frt segélyösszeget fizet.

Tagok felvétetnek az A) osztályba 40 éves korig, havi járulék 2 frt 50 kr.; a B) osztályba 45 éves korig, havi járulék 1 frt 70 kr. és a C) osztályba 50 éves korig, havi járulék 1 frt 30 kr.

A jótekonyság apostolának nevét viselő egyesület központi irodája néhány évvel ezelőtt elhatározta, hogy törzstagjai és annak hozzátartozói ne csak a központban, de a vidéken is élvezzék ezen egyesület jótéteményeit, s ezen határozatát érvényre is juttatta, a mennyiben ez ideig Magyarország majdnem minden nagyobb városában fiók-egyesületeket létesített.

S.-A.-Ujhelyben is szándékozunk egy ily fiók-egyesületet létesíteni és a felvételek eszközzésével

Werner Miksa urat

biztuk meg, ki is a tagok gyűjtése céljából Anisz Sándor ügynököt fogadta fel.

Hogy a jelentkezőknek a belépést megkönnyítsük, a beiratási díjak szédését még egy rövid időre felfüggesztettük. Mindazok tehát, kik f. évi augusztus hó végéig beiratkoznak, a beiratási díj alól felvannak mentve, az azon túl belépni szándékozók az A) osztályban 2 frt 50 kr., a B) osztályban 1 frt 70 kr., és a C) osztályban 1 frt 30 kr. beiratási díjat fognak fizetni.

Az egyesület központi irodája Budapest, VI, Teréz-körut 3.

„Báró Hirsch Mór”

jótekonysági és önszegélyző-egyesület.

Leghathatóbb szer a poloska, bolha, moly

és minden konyharovar kiirtására.

Zacherlin

hatása bámulatos. A legjobb ölszer mindenféle rovar kiirtására s azért világszerte páratlan elterjedésnek örvend. Ismertető jelei: 1. A lepecsételt üvegcsé. 2. „Zacherl” neve.

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Kincsesy Péter, Cs. Buday Ákos, Widder Gy., Fischer Han, Behyna test., Grünbaum M., Nagy és Csörge, Klein Henrik, Klein Albert, Malátsik György, Szentgyörgyi Vilm., Klein Géza, Kristóf Károly, Glück Samu, Szikszay Róza.
Abanj-Szántó: Blau Herman. Sövény Kálmán, Friedmann Simoa.
Homonnán: Friedmann Markus, Hocza Gyula, Klein Dávid és fia, Kuharszky Gyula, Pápay Pál, Póányi Dezső, Szerák Ambrus, Rosenblüth Sándor.
Gálzásés: Grün Lajos, Grün Salamon és Friedmann Lipótnál.
Mándok: Reichard Emil.
N.-Mihályban: Glück Mór, Tolvay Imre, Buczinszky Lajos, Wünschendorfer K.
Sárospatakon: Pavletits György s Palcsó Lászlónál.
Szerencsen: Rochlitz Dezső, Turcsányi Ferencz.
Szinna: Császár Árpád.
Tályán: Gottfried Sárueel.
Tokajon: Frisch Vilmos, Hohn Samu, Morgenstern Izidor, Olay Lajos, Zákó Soma, Gross Izrael.
Varannón: Cseri Herman, Gaál Sándor.